

Reforma modela tržišta električne energije

Europska komisija je pokrenula javno savjetovanje o reformi modela tržišta električne energije u Europskoj uniji kako bi se potrošače bolje zaštitilo od prekomjerne nestabilnosti cijena, podržao njihov pristup sigurnoj energiji iz čistih izvora i povećala otpornost tržišta.

U okviru sadašnjeg sistema, na raspolo-

ganju smo dugi niz godina imali efikasno i dobro integrirano tržište, što je EU-u omogućilo da ostvari korist od jedinstvenog energetskog tržišta, garantuje sigurnost snabdjevanja i potakne proces dekarbonizacije. Međutim, sistem je pokazao nedostatke.

(nastavak na 3. strani)

IEA očekuje rekordnu potražnju za naftom u 2023. godini

Svjetska potražnja za naftom dosegnut će u ovoj godini rekordni nivo zahvaljujući ukidanju strogih mjera suzbijanja koronavirusa u Kini, procjenjuje Međunarodna agencija za energiju (IEA).

U zadnja tri mjeseca prošle godine potražnju su zakočili slaba aktivnost u europskoj industriji i blagi početak zime, ali i zatvaranje u Kini i poremećaji u prometu u SAD i Kanadi zbog snježnih oluja.

U ovoj godini potražnja bi se trebala oporaviti i porasti za 1,9 miliona barela dnevno, na rekordnih 101,7 miliona barela dnevno, a za gotovo polovinu rasta potražnje bit će 'zaslužna' Kina, koja je krajem prošle godine ukinula stroge mjere suzbijanja koronavirusa, procjenjuje IEA.

Ponuda nafte je lani porasla za 4,7 miliona dnevno, a u ovoj

godini trebala bi evidentno usporiti i porasti za samo milion barela dnevno, zbog očekivanog pada proizvodnje u Rusiji koji će se ogledati u smanjenoj proizvodnji članica OPEC-a.

U decembru ruski izvoz nafte smanjio se za 200 hiljada barela, na 7,8 miliona barela dnevno, zbog embarga Europske unije i cjenovnog limita koji su ruskoj nafti uveli skupina G7 i njezini saveznici.

U takvim je uslovima Rusija nudila rekordne popuste na izvezenu naftu, što je smanjilo njezin prihod u prosincu za tri milijarde dolara, na 12,6 milijardi dolara, izračunala je IEA.

Ruski izvoz dizela dosegnuo je u decembru rekordna 1,2 miliona barela dnevno, a 60% te količine otpremljeno je u EU, uoči stupanja na snagu embarga i na ruske naftne derivate, koji je potaknuo strah od nestašice.

20.01.2023. - IEA

Slovenija će obešteti snabdjevače zbog regulacija cijene energije

Slovenska Vlada je donijela uredbu kojima se uređuje određivanje načina i postupka isplate primjerene naknade štete snabdjevačima električne energije i plina nastale regulacijom maloprodajnih cijena u 2023. godini. Kako je saopšteno iz Vlade, Zakon o hitnim intervencijama za rješavanje visoke cijene energije propisuje da ako država utvrdi najvišu cijenu električne energije, plina ili toplinske energije iz sistema daljinskog grijanja, može odrediti i primjerenu novčanu naknadu ili drugu mjeru s učinkom primjerene naknade za snabdjevače ili distributere toplinske energije kojima bi se ovom mjerom izazvati značajnu štetu. Kako javlja slovenska nacionalna televizija godišnja vrijednost pomoći procijenjena je na 340 do 350 miliona eura.

Ograničavanjem maloprodajnih

cijena država je nanijela štetu dobavljačima ograničavajući cijene na niži nivo od one koju bi dobavljači vjerojatno postavili na temelju vlastitih nabavnih i proizvodnih troškova te cijena i uslova na maloprodajnom i veleprodajnom tržištu. Navedeni propisi uređuju način određivanja primjerene novčane naknade ili druge mjere s efektom primjerene naknade štete; uslove i kriterije za ostvarivanje prava na naknadu i druge mjere; tijelo koje isplaćuje naknade; izvor sredstava i način isplate primjerene naknade zbog uvođenja najviše dopuštene maloprodajne cijene električne energije u 2023. godini.

Utvrđivanje podobnosti i isplatu naknade za snabdjevače provodit će operator tržišta električne energije Borzen, a potrebna sredstva osigurat će Ministarstvo finansija.

16.01.2023. - rtvSLO

RWE-ova zarada je porasla za čak 73%

RWE, najveći njemački proizvođač električne energije, objavio je preliminarne godišnje dobit za 2022. koja je premašila prethodnu prognozu, navodeći slabe uslove za vjetroelektrane koji su pogodovali korištenju elektrana na plin. Prilagođena zarada prije kamata, poreza, deprecijacije i amortizacije (EBITDA) je skočila 73% na 6,3 milijarde eura (6,9 milijardi dolara) u 2022., što je više od gornje granice procijene od 5,5 milijardi eura.

Prilagođeni neto prihod se više nego udvostručio na 3,2 milijarde eura, a na tu vijest su dionice porasle za čak 3,3%. Temeljna dobit jedinice grupe zadužene za biomasu, hidroelektrane i plinska postrojenja više je nego

utrostručena na 2,4 milijarde eura.

RWE, koji proizvodi električnu energiju iz konvencionalnih izvora kao što su plin i ugalj, ali i iz sunca i vjetra, ima oko 13,9 GW elektrana na plin širom Europe, što čini više od trećine instaliranog kapaciteta. "Ključni pokretač rasta naše zarade iz godine u godinu bilo je povećanje naših proizvodnih kapaciteta temeljenih na obnovljivim izvorima energije", rekao je glavni finansijski direktor Michael Mueller u izjavi.

RWE je povećao svoje ulaganja za više od 50% na 4,4 milijarde eura u 2022. Grupacija će zadržati svoj prijedlog dividende za 2022. od 0,90 eura po dionici.

26.01.2023. - Reuters

Europa je uspjela značajno smanjiti upotrebu plina

U razdoblju od augusta do novembra 2022. potrošnja prirodnog plina u EU smanjena je za 20,1% u odnosu na prosječnu potrošnju u istom razdoblju između 2017. i 2021. godine. Kao što je poznato, Europsko vijeće je Uredbom o koordiniranim mjerama za smanjenje potražnje za plinom u sklopu plana RePowerEU za uklanjanje ovisnosti europskih zemalja o ruskim fosilnim gorivima odredilo da zemlje članice moraju smanjiti potrošnju plina u razdoblju august 2022. - maj 2023. na temelju prosjeka istih razdoblja u posljednjih pet uzastopnih godina umanjiti za najmanje 15%.

Prema najnovijim podacima Europskog statističkog ureda,

članice su na dobrom putu da ostvare taj cilj. Potrošnja prirodnog plina već je u navedenom razdoblju značajno smanjena u većini europskih članica EU, pri čemu je u čak 18 zemalja smanjena za više od 15%, a u nekim čak i za više od 40%. Najviše je smanjena potrošnja u Finskoj (čak 52,7%), Latviji (43,2%) i Litvi (41,6%). Hrvatska je smanjila potrošnju za oko 24%.

U odnosu na definirano razdoblje, potrošnja plina smanjena je u šest članica, ali one još nisu dosegle cilj smanjenja potrošnje od 15%. Na Malti i Slovačkoj potrošnja prirodnog plina u spomenutom je razdoblju čak i porasla, i to za 7,1 odnosno 2,6%.

05.01.2023. - Euronews

Reforma modela tržišta električne energije

...nastavak sa 1. strane

U trenutnoj krizi visokih i nestabilnih cijena električne energije gospodarsko opterećenje stavljeno je na krajnje potrošače, izvijestila je EK. Potrebna je reforma kako bi se kućanstva i poduzeća bolje zaštitila od visokih cijena energije, povećala otpornost i ubrzala tranzicija utvrđena u Europskom zelenom planu i REPowerEU-u.

Tržišni alati

Od ključne je važnosti da svi Europljani, od velikih industrijskih potrošača, preko malih i srednjih firmi do kućanstava uživaju pogodnosti koje nude razvoj i niski operativni troškovi energije iz obnovljivih izvora.

Kako bi se svim potrošačima garantovao direktan pristup cjenovno pristupačnoj čistoj energiji, bit će potrebni tržišni alati za postizanje stabilnijih cijena te ugovori koji se temelje na stvarnim troškovima proizvodnje energije.

Januarsko savjetovanje bit će

jedan od temelja za rad Komisije na zakonodavnom prijedlogu predviđenom za prvo tromjesečje ove godine.

Savjetovanje je otvoreno do 13. februara i usmjereno na četiri glavna područja: smanjenje ovisnosti računa električne energije o kratkoročnim cijenama fosilnih goriva i poticanje upotrebe energije iz obnovljivih izvora; poboljšanje funkcioniranja tržišta kako bi se osigurala sigurnost snabdjevanja i u potpunosti iskoristile alternative plinu, primjerice primjenom skladištenja i upravljanja potrošnjom; poboljšanje zaštite i položaja potrošača te poboljšanje transparentnosti, nadzora i integriteta tržišta.

Širok raspon mjera

Od ljeta 2021. cijene energije više su puta dosegnule dosad nezabilježene razine i volatilnost i snažno utjecale na kućanstva i gospodarstvo u EU-u. Komisija je za ublažavanje posljedica takve tržišne dinamike predložila široki raspon

hitnih mjera kako bi se riješio problem visokih cijena energije i istodobno garantovala sigurnost snabdjevanja, a članice su se s tim složile.

Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da žurno radi na strukturnoj reformi tržišta električne energije s dvostrukim ciljem osiguravanja europske energetske suverenosti i postizanja klimatske neutralnosti.

"EU-ovo tržište električne energije dobro nas je služilo više od 20 godina. Ali, dosad nez-

abilježena energetska kriza s kojom se suočavamo pokazuje da nam je potreban model tržišta električne energije priladan za budućnost, u okviru kojeg bi bilo moguće ostvariti pogodnosti od cjenovno pristupačne čiste energije za sve građane. Radujem se doprinosima velikog broja različitih sudionika koji će nam pomoći u izradi ovogodišnjeg zakonodavnog prijedloga", izjavila je europska povjerenica za energetiku Kadri Simson.

24.01.2023. – Euroactiv

Kreću dogovori oko reforme energetske tržišta

Brisel je spreman sljedeći mjesec predložiti reviziju tržišta električne energije, ali zemlje bloka već su podijeljene oko toga kako "popraviti" energetski sistem - ili treba li ga uopće popraviti.

Prošle je godine Europska komisija obećala reformu pravila na tržištu električne energije, nakon rekordno visokih cijena

plina, što je dovelo do skoka cijena električne energije za europske firme i građane.

Cilj je reformirati tržište električne energije, zaštititi potrošače od kratkoročnih promjena cijena fosilnih goriva i osigurati rast europskog udjela zelene električne energije, čija cijena se može dodatno sniziti.

Ali, zemlje članice EU-a dosad

se nisu složile oko toga kako bi se reforme trebale odvijati. Španija, Grčka i Francuska su među onima koji traže radikalne reforme.

U dokumentu koji je Reuters podijelio sa zemljama EU-a, Španija je rekla da bi reforme trebale pomoći državnim regulatorima da potpišu dugoročnije ugovore s proizvođačima električne energije za plaćanje fiksne cijene električne energije.

Proizvođači nuklearne i zelene energije dobili bi od vlade "ugovor o ekskluzivnosti" po stabilnim cijenama za proizvodnju električne energije desetljećima. Uz to, Francuska predlaže potpisivanje dugoročnih ugovora s fiksnim cijenama s energetskim kompanijama.

Njemačka, Danska, Latvija i još četiri zemlje protive se radikalnim reformama i upozorile su EU da ne reformira "krizni model", vrlo složen sistem za koji su bila potrebne decenije da se razvije.

Smatraju da postojeće energetsko tržište unutar EU dobro funkcionira te već godinama održavaju niske cijene električne energije uz pomoć obnovljivih izvora energije i izbjegavaju nestašice.

Stoga, te zemlje podržavaju samo ograničene promjene, poput dopuštanja potrošačima da lakše biraju između promjenjivih i fiksnih cijena. Dužnosnici EU-a kažu da se sada čini kako Bruxelles više "naginja" umjerenim promjenama.

27.02.2023. – Reuters

Eurelectric otkrio plan za razvoj EU energetskeg tržišta

Tokom posljednje tri decenije liberalizacija je osigurala progresivnu integraciju i optimizaciju europskog tržišta električne energije, donoseći oko 34 milijarde eura godišnje koristi za potrošače. Danas osnove dizajna tržišta nastavljaju pružati ključne signale za ulaganje. Ipak, sve veći zahtjevi za ulaganjima u kombinaciji s tekućom plinskom krizom, koja je uzrokovala da kratkoročne cijene električne energije nerazmjerno opterećuju račune kupaca, zahtijevaju daljnji razvoj tržišta.

Udruženje koje okuplja europske elektroprivredne kompanije Eurelectric je jučer predstavio novu viziju industrije u dizajnu tržišta električne energije, sa "novim idejama za dobrobit kupaca i energetske tranzicije". Novi energetske sistem trebao bi biti troškovno učinkovit, otporan i sposoban upravljati pretjeranom kolebljivošću cijena.

Novi stubovi na tržištu

Eurelectric predlaže dodavanje tri nova stuba trenutnom dizajnu tržišta. Prvi je okvir za ugo-

varanje i angažman potrošača za dosljedniji prijenos prednosti jeftinije čiste i obnovljive energije na potrošače. Zatim, tržišno kompatibilan investicijski okvir kako bi se osigurali pravi signali ulaganja za kapitalno intenzivne obnovljive tehnologije i tehnologije s niskim udjelom ugljika. Te, kao treće, okvir sigurnosti snabdjevanja kako bi se ispunili zahtjevi koji se razvijaju u elektroenergetskom sistemu.

Bitan element u prijedlogu je proširenje mogućnosti korištenja dugoročnih ugovora i instrumenata zaštite za potrošače, dobavljače, trgovce i proizvođače. Proizvođačima to može pružiti jasnije signale za dugoročna ulaganja. Za kupce, kombinacija dugoročnih i kratkoročnih cjenovnih signala može ograničiti utjecaj cjenovnih šokova.

Usklađenost veleprodajnih tržišta

Dugoročni instrumenti mogu imati različite oblike u zemljama EU-a. Stoga treba i dalje težiti visokom nivou

usklađenosti za veleprodajna tržišta kako bi se očuvalo unutrašnje europsko tržište i omogućila troškovna efikasnost i tržišno natjecanje. Međutim, određeni stupanj raznolikosti na maloprodajnim tržištima bit će neizbježan kako bi odražavao različite stvarnosti širom EU-a.

Konkretno, dokument poziva kreatore politike za:

- Uvođenje poboljšanog i likvidnog dugoročnog ugovornog okvira s različitim proizvodima koji dosežu do 10-15 godina ili izvan trenutnog vremenskog horizonta terminskih tržišta.

- Uklonite postojeće prepreke za dugoročne ugovore uklanjanjem svih pravnih prepreka, promicanjem standardizacije i transparentnosti.

- Definirajte zajedničke pokazatelje, metodologije i odgovornosti za proširenje okvira planiranja sistema i podršku povećanju stopa obnovljivih izvora energije, fleksibilnosti i čvrstih potreba za električnom energijom. Predstavljena pozicija industrije bit će popraćena sveobuhvatnom studijom s detaljima pojedinačnih komponenti predloženog investicijskog okvira.

02.12.2022. - Eurelectric

Britanija je po prvi put u 44 godine postala neto izvoznik energije

Prema nedavno objavljenim najnovijim podacima za Veliku Britaniju, proizlazi da je ta zemlja lani, po prvi puta nakon 44 godine, postala neto izvoznik električne energije. Velika Britanija (ne računajući Sjevernu Irsku, koja je dio irske elektroenergetske mreže), od 2021. doživjela je pad potrošnje od 4%, što je treći najveći godišnji pad nakon 2008 i pandemijske 2020. godine.

To je potražnju dovelo na razine koje su zadnji puta primijećene 80-ih godina prošlog stoljeća ili 18% manje od vrhunca potrošnje

iz 2005. Prije dvije godine, u jeku pandemije, smatralo se da potražnja više nikad neće biti tako niska, ali to se pokazalo pogrešnim. Smatra se da je situacija s potrošnjom takva zbog visokih cijena i rasta troškova života.

Međutim, Britanija se premetnula iz neto uvoznika u neto izvoznika električne energije. Zemlja ima nekoliko interkonekcijskih kabala - najstariji iz 1961. je povezuje s Francuskom, dva s Irskom, jedan s Belgijom i Nizozemskom, a položen je i još jedan s Francuskom. Očekuje se izgradnja kabla s Danskom i

njegovo puštanje u rad do kraja godine.

Tek 5% uvoza godišnje

Prosječno, Britanija je iz uvoza pokrivala oko 5% potreba za električnom energijom. No, ove godine premetnula se u izvoznika - 2021. iz Francuske je uvezeno 14 TWh, dok je lani u Francusku izvezeno 10 TWh. Razlika od 24 TWh iz jedne interkonekcije prosječno je jednaka količini koju godišnje potroši Škotska, odnosno koliko se u godinu dana proizvede u Britaniji iz kopnenih vjetroelektrana.

Francuska se lani borila s 57% zatvorenih proizvodnih kapaciteta, a i dalje je 15 od 56 reaktora van pogona. Britanija je lani raspolagala s rekordnom količinom proizvodnje iz obnovljivaca (vjetroelektrane su proizvele rekordnih 77 TWh) a i proizvodnja iz ugalja je bila više nego prethodnih godina. Britanija trenutno 40% potrošnje zadovoljava iz obnovljivaca a čeka se da će za koju godinu Britanija većinu potražnje moći zadovoljiti iz tih izvora.

17.01.2023. - The Guardian

Objavljeni su energetske ciljevi zemalja Energetske zajednice do 2030. godine

Energetska zajednica objavila je pojedinačne energetske i klimatske ciljeve za devet svojih članica, uključujući Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Kosovo, Sjevernu Makedoniju i Srbiju. Ciljevi se odnose na povećanje udjela obnovljive energije u finalnoj potrošnji, smanjenje emisije stakleničkih plinova i povećanje energetske efikasnosti do 2030. Individualni energetske i klimatske ciljevi objavljeni su nakon što je Ministarsko vijeće Energetske zajednice prihvatilo zajedničke ciljeve za devet članica, među kojima su uz zemlje zapadnog Balkana Gruzija, Moldavija i Ukrajina. kad je riječ o OIE zajednički cilj za sve članice je 31% u finalnoj potrošnji energije.

Ciljevi za energije kreću se od 27% za Ukrajinu do 52% za Albaniju. U odnosu na ciljeve za

2020. među zemljama zapadnog Balkana najveće povećanje planirano je za Crnu Goru, a najmanje za Bosnu i Hercegovinu (s 34% 2005. na 43,6% 2030.) Ako se ciljevi ostvare, Albanija i Crna Gora će 2030. godine polovinu finalne potrošnje energije pokrivati obnovljivim izvorima energije.

Ugovorne strane su prvi put dobile i ciljeve za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Najveće smanjenje emisija predviđa se za Sjevernu Makedoniju -82% u odnosu na nivo iz 1990. godine, dok je najmanje rezervirano za Kosovo -16,3%. Ciljevi se odnose na neke domaće emisije, uključujući emisije iz poljoprivrede, šumarstva i drugih sektora u kojima se koristi zemljište (Land use, land-use change, and forestry - LULUCF), osim u slučaju Crne

Gore. Zajednički cilj za devet ugovornih strana je smanjenje emisija za 60,9% u odnosu na 1990. godinu.

Članice Energetske zajednice dobile su i ciljeve za potrošnju primarne i finalne energije. Najveće smanjenje potrošnje primarne energije planirano je za Kosovo sa 4,7 na 2,7 miliona tona ekvivalenta nafte. Isto vrijedi i kada je u pitanju konačna

potrošnja energije. Zanimljivo je da će gotovo sve zemlje, osim Kosova, povećati potrošnju finalne energije. Vijeće ministara ranije je odlučilo ograničiti potrošnju primarne energije svih ugovornih strana na 129,88 miliona tona ekvivalenta nafte za potrošnju primarne energije i 79,06 megatona za finalnu potrošnju.

22.12.2023. - IEA

Stižu europske zelene obveznice zaštićene od greenwashinga

Pregovarači Vijeća EU i Europskog parlamenta postigli su privremeni dogovor o novim standardima izdavanja europskih zelenih obveznica. To je daljnji korak EU prema provedbi strategije finansiranja održivog rasta i prelaska na klimatski neutralno gospodarstvo. Može se reći da će to biti prvi svjetski standard uspostavljen za zelene obveznice, a cilj je sprječavanje greenwashinga (zavaravajućih korporativnih praksi i informa-

cija koje uvjeravaju javnosti da je riječ o ekološki prihvatljivim aktivnostima izdavalatelja). Vrijednost europske trgovine obveznicama iznosi godišnje oko stotinu trilijuna eura, a 51% zelenih obveznica na svijetu izdano je upravo u EU. One trenutno čine 3 do 3,5% ukupnih izdanja u EU.

Sporazum postavlja jedinstvene zahtjeve za izdavalatelje obveznica koji žele koristiti oznaku European Green Bond za svoje

ekološki održive obveznice, usklađene s taksonomijom EU-a i dostupne ulagačima diljem svijeta. Također uspostavlja sistem registracije i okvir za praćenje vanjskih procjenitelja europskih zelenih obveznica. Kako bi se spriječile zloupotrebe na tržištu zelenih obveznica, uredba također postavlja određene zahtjeve za dobrovoljnu objavu za druge ekološki održive obveznice i obveznice povezane s održivošću izdane u EU-u.

Uslovi izdanja

Prema privremenom sporazumu, sav prihod od zelenih obveznica mora biti uložen u privredne aktivnosti koje su usklađene s taksonomijom EU, pod uslovom da su ti sektori već obuhvaćeni taksonomijom EU. Za one sektore koji još nisu obuhvaćeni taksonomijom EU-

a i za neke vrlo specifične aktivnosti primjenjivat će se okvir odstupanja od 15%. Time bi se trebala osigurati primjenjivost standarda European Green Bond od njegova početka.

Korištenje i potreba za ovim odstupanjem ponovno će se procijeniti kako prijelaz Europe na klimatsku neutralnost bude napredovao i kako se budu otvarale nove i veće mogućnosti za zelena ulaganja u narednim godinama. Također će biti imenovana nacionalna nadležna tijela matične države članice koja će pratiti ispunjavaju li izdavalci svoje obveze prema novom standardu.

Sporazum je privremen jer ga Vijeće EU-a i Europski parlament još moraju formalno usvojiti, a uredba će stupiti na snagu godinu dana nakon usvajanja.

02.03.2023. - Euroactiv

Europska komisija pozvala članice EU da ukidaju subvencije uvedene zbog energetske krize

Europska komisija pozvala je članice EU da postepeno ukidaju subvencije koje su davale građanima i privredi kako bi lakše podnijeli visoke cijene energije izazvane energetsom krizom. Komisija je, takođe, ponovila da je najbolje rješenje za energetske krizu smanjenje zavisnosti od uvoza fosilnih goriva.

Poziv za postepeno ukidanje mjera energetske podrške dio je smjernica Evropske komisije za vođenje fiskalne politike za sljedeću godinu. U okviru smjernica Komisija je najavila i da će do kraja godine ukinuti odluku o privremenom odstupanju od budžetskih pravila EU, koje je uvedeno prije tri godine zbog pandemije koronavirusa.

Neto trošak mjera energetske podrške u 2022. je bio 1,2% BDP-a EU

Komisija je saopštila da je pozvala države članice da izvješ-

tavaju o svojim planiranim mjerama energetske podrške, uključujući njihov uticaj na budžet, kao i o planovima za postepeno ukidanje.

Prošlogodišnji neto troškovi za ove subvencije, prema računici Komisije iz posljednjeg kvartala prošle godine, iznosili su 1,2% BDP-a EU. Projekcije govore da će rashodi smanjiti na 0,9% BDP-a u 2023, ali za to je potrebno ukidanje većine mjera energetske podrške.

U nekim zemljama postupno ukidanje je već u toku, dok su druge važnije subvencije produžile ili uvele nove mjere, naglasila je Komisija.

Podaci organizacije Bruegel pokazuju da je trošak zemalja EU za subvencije od septembra 2021. dostigao 768 milijardi eura.

Zemlje EU bi prvo trebalo da ukinu najmanje ciljane mjere

Komisija upozorava članice da

bi trebalo da budu pažljive prilikom ukidanja podsticaja i da prvo ukinu one koji su najmanje ciljani.

Podaci govore da više od 70% novca datog na ime energetske pomoći u 2022. nije otišlo firmama i domaćinstvima koje su bile najviše pogođene energetsom krizom, navela je Komisija.

Štaviše, dvije trećine te pomoći su uticale da cjenovni signal ne

bude vjerodostojan i tako je smanjena motivacija potrošača da ograniče potrošnju i povećaju energetske efikasnosti.

Najbolji lijek za energetske krize, ponovila je Komisija, je smanjenje zavisnosti od uvoznih fosilnih goriva, ulaganje u energetske efikasnosti, diversifikacija snabdjevanja energijom i ubrzanje razvoja obnovljivih izvora energije.

10.03.2023. – Reuters

EU donijela odluku o porezu na ugljični dioksid

Nakon pregovora, Europska unija je postigla politički dogovor o nametanju carine na emisije ugljičnog dioksida na uvoz robe koja zagađuje okolinu, kao što su čelik i cement, što je prva svjetska shema čiji je cilj podržati europske industrije dok se dekarboniziraju. Pregovarači zemalja EU-a i Europskog parlamenta postigli su u Bruxellesu dogovor o zakonu o naplati troškova emisije CO2 na uvoz željeza i čelika, cementa, gnojiva, aluminija i električne energije. Kompanije koje uvoze tu robu u EU morat će kupiti certifikate koji pokrivaju njihove ugrađene emisije CO2, čime se zapravo štiti domaći proizvod pod izgovorom zaštite klime. Tu se opravdano može postaviti škakljivo pitanje hrvatskog uvoza električne en-

ergije iz BiH ili Srbije, proizvedene iz uglja, koja će u startu biti skuplja, što je loše za HEP, koji je najveći neto uvoznik električne energije u EU.

Shema je osmišljena kako bi se isti trošak CO2 primijenio na inozemne kompanije i domaće industrije u EU - od kojih se već zahtijeva da kupuju dozvole od tržišta ugljika u EU kada zagađuju. Cilj je nameta spriječiti potkopavanje europske industrije zbog jeftinije robe proizvedene u zemljama sa slabijim ekološkim propisima. Također će se primjenjivati na uvozni vodik, koji nije bio u izvornom prijedlogu EU-a, ali su ga zastupnici EU-a zagovarali u pregovorima. Neki detalji o zakonu, uključujući datum njegovog početka, bit će određeni kasnije u

povezanim pregovorima o reformi tržišta ugljika u EU, javlja Reuters.

Besplatne kvote odlaze u historiju

Trenutno EU domaćoj industriji daje besplatne dozvole za CO2 kako bi je zaštitio od strane konkurencije, ali planira postupno ukinuti te besplatne dozvole kada se postupno uvede granična tarifa za ugljik, kako bi se uskladila s pravilima Svjetske trgovinske organizacije. Koliko brzo će se to postupno uvođenje dogoditi odlučit će se u razgovorima o tržištu ugljika.

Bruxelles je rekao da bi zemlje mogle biti izuzete ako imaju istu klimatsku politiku kao EU, te sugerirao da bi Sjedinjene Države mogle izbjeći porez na

toj osnovi. Ipak, plan EU-a naišao je na kritike zemalja, uključujući Kinu, i dolazi usred pojačanih trgovinskih napetosti sa Sjedinjenim Državama zbog subvencija Zakona o smanjenju inflacije za zelene tehnologije, za koje je EU rekao da bi mogle štetiti europskim tvrtkama. Tarifa je dio paketa politika EU-a osmišljenih kako bi pomoglo svijetu da izbjegne katastrofalne klimatske promjene smanjenjem emisija EU-a za 55% do 2030. u odnosu na razine iz 1990. godine.

Mohammed Chahim, glavni pregovarač Europskog parlamenta o zakonu, rekao je da će granična carina biti ključna za napore EU-a u borbi protiv klimatskih promjena.

14.12.2023. – Reuters

Primjetno smanjena potrošnja plina u Europi

Potrošnja prirodnog plina u Europskoj uniji pala je za 19,3% od augusta 2022. do januara 2023., u poređenju s prosječnom potrošnjom plina za te iste mjesece između 2017. i 2022. godine.

Uredba Vijeća (EU) 2022/1369 o koordiniranim mjerama za smanjenje potražnje za plinom, dio plana REPowerEU za okončanje ovisnosti Europske unije o ruskim fosilnim gorivima, postavila je cilj smanjenja od 15% za razdoblje od augusta 2022. do maja 2023. u poređenju s prosjekom istog razdoblja pet prethodnih godina.

Među članicama EU-a, Irska (-0,3%) bilježi najmanji pad potrošnje prirodnog plina dok su Španija (-13,7%) i Slovenija (-14,2%) zabilježile značajan pad.

U ostalim članicama, javlja statistički ured Europske unije Eurostat, potrošnja je pala iznad ciljanih 15%, a u nekim i znatno (iznad 40%). Najviše je pala potrošnja u Finskoj (-57,3%), Litvi (-47,9%) i Švedskoj (-40,2%). U Hrvatskoj je u promatranom razdoblju potrošnja pala za približno 24%.

Mjesečni trend pada

Promatrajući na mjesečnom nivou - od januara 2022. do istog mjeseca u ovoj godini - potrošnja je bila ispod prosjeka razdoblja za januar od 2017. do 2022. godine.

Između januara i jula 2022. potrošnja prirodnog plina u EU-u varirala je između 1.938 petadžula (PJ) u januaru i 785 PJ u julu, što ukazuje na ukupni mjesečni pad, čak i prije nego što je Uredbom Vijeća postav-

jen cilj od 15% smanjenja plina.

Ali, najveći pad zabilježen je u drugoj polovini godine, počevši od augusta 2022., sa smanjenjem potrošnje za 14%. Potom, slijedi smanjenje za 14,3% u septembru, za 24,7% u oktobru i za 25% u novembru.

Potrošnja u decembru 2022. dosegla je 1.575 PJ, što je

manji pad (-12,6%) nego u prethodnim mjesecima te je dodatno pala u januaru ove godine (-22,1%).

Januar je najhladniji mjesec s većom potrošnjom, ipak u tom je mjesecu ove godine (1.534 PJ) vidljivo smanjenje potrošnje u odnosu na decembar (1.575 PJ) i januar 2022. godine (1.938 PJ).

22.02.2023. – Eurostat

IEA: EU će imati problema s plinom naredne zime

Čelnik Međunarodne agencije za energiju (IEA) Fatih Birol upozorio je na moguću nestašicu energije sljedeće zime jer relativno malo novog tečnog prirodnog plina (LNG) dolazi na tržište, dok se očekuje porast potrošnje u Kini ove godine.

Europske vlade donijele su mnogo ispravnih odluka tokom prošle godine kako bi osigurale snabdjevanje energijom, poput izgradnje više LNG terminala koji bi zamijenili isporuke ruskog plina plinovodom, rekao je Birol na marginama godišnje Münchenske sigurnosne kon-

ferencije.

Ali Fatih ističe da je EU imala sreće s blagom zimom koja je smanjila potražnju, dok je ekonomska slabost u Kini dovela do prvog pada potrošnje u 40 godina, javlja Reuters.

"Za ovu zimu je ispravno reći da smo oslobođeni. Ako ne bude iznenađenja u zadnji tren, trebali bismo proći... možda s nekim modricama tu i tamo. Ali pitanje je... što će se dogoditi sljedeće zime?", zapitao se Birol.

Dodatnih 23 mlrd. m³ LNG-a

očekuje se na tržištu ove godine, rekao je Birol, dodajući da će čak i uz samo malo povećanje ekonomske proizvodnje kako ograničenja izazvana pandemijom popuštaju, Kina vjerovatno 'progutati' 80% dodatnog plina. "Iako EU ima dovoljno terminala za uvoz LNG-a, možda neće biti dovoljno plina za uvoz i stoga neće biti lako ove nadolazeće zime za Europu, zato nije u redu biti opušten i slaviti.", rekao je, napominjući da će to vjerovatno ponovno povisiti cijene.

Čak i uz ponovni poticaj razvoju novih plinskih polja, proći će godine prije nego što se veće količine pojave na tržištu. Kućanstva i kompanije stoga moraju nastaviti s naporima za smanjenje upotrebe plina, dok se proizvodnja zelene energije mora brže širiti, rekao je.

Mueller: Moguće nestašice plina iduće zime

Klaus Mueller, čelnik njemačke mrežne agencije koja regulira

tržišta plina i električne energije, u intervjuu za Deutschlandfunk je također rekao da ne može isključiti moguće nestašice plina iduće zime, pogotovo jer će Njemačka sada morati puniti skladišta bez ruskog plina iz plinovoda.

"Možemo s time upravljati, ali morat ćemo se zaista jako potruditi", rekao je, dodajući da bi bilo dobro ne dopustiti da razina pohrane padne previše ispod trenutnih 71,52%.

U intervjuu, Birol je također upozorio zemlje koje su odlučile postupno ukinuti nuklearnu energiju da preispitaju je li ovo najbolji trenutak za to, rekavši da je privremeno produženje posljednjih njemačkih nuklearnih elektrana do aprila, primjerice, korak u pravom smjeru.

"Potrebni su nam svi izvori energije koji će nam pomoći za sljedeću zimu", rekao je.

20.02.2023. – Reuters

Tri zakona značajna za energetiku u FBiH

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na sjednici koja je održana ovaj tjedan u Sarajevu prihvatila tri prijedloga energetskih zakona u FBiH i uputila ih u parlamentarnu proceduru.

Riječ je o zakonu o električnoj energiji, potom zakonima o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti te korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije u FBiH, a koje je s ciljem unapređenja zakonskog okvira i usklađivanja s propisima Europske unije, Vladi FBiH predložilo Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (FMERI).

Prijedlogom zakona o električnoj energiji FBiH uređuje se elektroenergetska politika i planiranje, kao i elektroenergetska djelatnost i dozvola za njezino obavljanje te reguliranje. Zakonom se, među ostalim, uređuje i gradnja elektrana, proizvodnja i distribucija električne energije te snabdjevanje i trgovina električnom energijom, izvijestila je Vlada FBiH.

Prava, obveze i odgovornosti

U objašnjenju Ministarstva je navedeno kako je postojeći Zakon o električnoj energiji iz 2013. dao značajan doprinos razvoju djelatnosti električne energije u FBiH te da se nakon njegova donošenja BiH, kao članica Energetske zajednice, obvezala provesti više propisa iz pravnog okvira EU-a i tako nastaviti proces liberalizacije tržišta električne energije i energetske tranzicije prema čistoj energiji.

Istaknuto je da se Ministarstvo odlučilo za izradu novog zakona iz ovog područja jer bi izmjene i dopune važećeg zakona, a koje je potrebno napraviti s ciljem usklađivanja s propisima EU-a, bile opsežne.

Kada su u pitanju razlozi za izradu i donošenje novog zakona, pored usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a i Energetske zajednice, Ministarstvo je objasnilo i ostale

razloge i ciljeve za njegovo donošenje.

"Oni se odnose na unapređenje pravnog okvira u djelatnosti električne energije i preciznije utvrđivanje prava, obveza i odgovornosti svih sudionika na tržištu, potom unapređenje pravnog okvira za učinkovitu regulaciju djelatnosti u sektoru električne energije, kao i unapređenje sistema kontrole izgradnje proizvodnih objekata i uvođenje zabrane gradnje malih hidroelektrana. Među razlozima su, između ostalog, navedeni i pojednostavljenje administrativnih postupaka za izgradnju i rad proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore, ponajprije sunčanih elektrana i vjetroelektrana, kao i uvođenje novih kategorija sudionika i djelatnosti na tržištu električne energije te uvođenje novih prava i mehanizama za osnaživanje i zaštitu krajnjih kupaca električne energije", objavljeno je na stranici Vlade FBiH.

Negativan utjecaj

Prijedlogom zakona o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u FBiH se, među ostalim, uređuju način utvrđivanja i provedbe energetske politike i planiranja razvoja te usmjerenje za korištenje obnovljivih izvora i ostvarivanje energetske efikasnosti, kao i organizacija i funkcioniranje regulatornog tijela.

U objašnjenju ovog zakona, Ministarstvo je navelo potrebu donošenja zakonskog okvira kojim bi se sistemno uredila pitanja od zajedničkog interesa za korištenje više oblika energije u djelatnostima električne energije, prirodnog plina, naftnih derivata, toplinske energije, obnovljivih izvora i energetske efikasnosti u FBiH.

Istaknuto je da izostanak zakonskog okvira ima negativan utjecaj na različite procese u

energetici usporavajući njezin razvoj.

Sukladno tome, Ministarstvo smatra kako je usvajanje novog zakonskog okvira potrebno s ciljem utvrđivanja općih i dugoročnih ciljeva provedbe energetske politike u Federaciji, kao temelja za rad svih nadležnih ustanova i subjekata u toj djelatnosti.

Ugroženi i zaštićeni kupci

Također, cilj je i unapređenje strateškog planiranja u toj djelatnosti, izrada planskih i provedbenih dokumenata za realizaciju energetske politike Federacije te utvrđivanje uvjeta za obavljanje djelatnosti u sektoru i propisivanje načina obavljanja djelatnosti.

Među ciljevima su i uvođenje mehanizama za zaštitu ugroženih i zaštićenih kupaca energije te usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, tj. zahtjevima iz međunarodnih obveza BiH.

Treći utvrđeni prijedlog zakona je o korištenju obnovljivih izvora i efikasne kogeneracije u FBiH.

Cilj ovog zakona je promicanje i reguliranje proizvodnje električne energije te grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora i efikasne kogeneracije, kao i upotrebe obnovljivih izvora u prijevozu radi potrošnje na tamnošnjem tržištu i povećanja udjela u ukupnoj potrošnji energije. Također, cilj je osiguranje razvoja poticajnih mjera, regulatornog okvira i tehničke

infrastrukture za obnovljive izvore i učinkovitu kogeneraciju.

Mali i veliki proizvođači

Kako je istaknuto u objašnjenju, Zakonom o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije iz 2013. uređuje se područje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora s fokusom na sistem poticaja, a Bosna i Hercegovina kao potpisnica Ugovora o osnivanju Energetske zajednice ima obvezu preuzeti pravnu stečevinu Energetske zajednice u svoje zakonodavstvo, pa i iz područja obnovljivih izvora.

Ova obveza je podrazumijevala da se napravi reforma sistema poticaja, tj. da se na jasniji i transparentniji način dodjeljuju poticaji - kako malim, tako i velikim proizvođačima iz obnovljivih izvora.

Osim toga, potrebno je omogućiti građanima da se na jednostavniji način uključe u dekarbonizaciju energetike te dopuniti postojeće odredbe koje se odnose na jamstva porijekla i uravnoteženje. I u ovom slučaju, Ministarstvo se odlučilo za izradu novog zakona jer bi s ciljem usklađivanja s propisima EU-a izmjene i dopune važećeg zakona bile opsežne.

Inače, oba doma Parlamenta FBiH su na sjednicama u srpnju donijela zaključke o prihvaćanju nacrti tih zakona te odobrila održavanje javnih rasprava, a koje je Ministarstvo i provelo.

09.12.2022. – Vlada FBiH

Čak 62 % građana Hrvatske plaši se da neće moći plaćati više troškove električne energije

Norveška kompanija Statkraft provela je istraživanje među više od 18 hiljada ispitanika u devet zemalja – uključujući i Hrvatsku – o tome što potrošači misle o klimatskim promjenama i trenutnim cijenama energije.

Ukupno gledano, na nivou svih zemalja uključenih u istraživanje, tri četvrtine ispitanika zabrinute su zbog negativnih posljedica klimatskih promjena te jedno od rješenja vide upravo u obnovljivim izvorima. Više od dvije trećine (69%) smatra da bi razvoj obnovljivih izvora trebao biti prioritet s obzirom na probleme s klimatskim promjenama i snabdjevanja energijom. Gotovo četvrtina ispitanika (23%) rekla je pritom da je njihova percepcija obnovljivih izvora postala pozitivnija u posljednjih šest mjeseci, dok je ukupno stopa prihvaćanja vjetroelektrana, odnosno sunčanih elektrana, sada na nivou 80, odnosno 87%.

Ulaganje u obnovljive izvore

Zabrinutost zbog potencijalno višeg troška električne energije bila je, od svih ispitanih zemalja, najveća u Irskoj (86%) i Hrvatskoj (81%). Upitani o cijenama električne energije, 81% građana u Hrvatskoj zabrinuto je zbog mogućeg iznosa računa za električnu energiju; 62% ispitanih misli kako možda svojom ušteđevinom neće moći 'pokriti' očekivani rast cijena energije, dok je čak 85% mišljenja da se odavno trebalo više i ozbiljnije ulagati u OIE.

Uprkos ovom pritisku rastućih cijena energije kojega građani osjećaju, 50% ispitanih u Hrvatskoj kaže kako zbog drugih izazova u životu nema vremena tražiti povoljnije opcije isporuke električne energije.

Ispitanici u Hrvatskoj pokazali su najveću zabrinutost među svim zemljama oko sigurnosti isporuke energije – 77% ispitanika izjavilo je kako je zabrinuto zbog pitanja sigurnosti snabdjevanja energijom. Pritom 56% ispitanika iz Hrvatske – ponovno najveći %tak među svim ispitanim zemljama – kaže kako ih je na takvo promišljanje i stav primarno potaknuo rat u Ukrajini; 79% građana tvrdi da su značajnije počeli promišljati temu energetike tek potaknuti tim ratom.

Čista energija

Hrvatska također prednjači po nivou svijesti o izvorima električne energije – ispitanici u velikoj većini (87%) tvrde da znaju odakle dolazi njihova energija; to je ponovno najviši postotak u ovom istraživanju u svim zemljama.

"Ovi rezultati istraživanja pokazuju jasnu podršku javnosti razvoju čiste energije, pri čemu građani žele da Hrvatska brzo djeluje. Uz povećanje kapaciteta proizvodnje obnovljive energije i smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima, hrvatski potrošači mogu biti dodatno zaštićeni od promjena na nestabilnom tržištu i rastućih troškova", komentira Arnaud

Bellanger, menadžer Statkrafta za Hrvatsku.

Hrvatski građani itekako su svjesni problematike klimatskih promjena – 75% ispitanika u ovom je istraživanju reklo kako su zabrinuti zbog izravnih posljedica klimatskih promjena na njih i na njihovu obitelj. Najviše ih brinu poplave, požari, toplinski valovi i porast razine mora (48%), utjecaj na zdravlje (42%), negativni utjecaj na cijene hrane (40%), utjecaj na staništa ljudi i životinja (39%) i nemogućnost planiranja budućnosti zbog ovih neizvjesnosti (23%).

Politike i poticaji

Međutim, u ovom istraživanju, čak 93% građana Hrvatske kazalo je da nisu svjesni nikakvih posebnih ciljeva i aktivnosti koje zemlja poduzima kako bi bila ugljično neutralna. Ispitanici su podijeljeni oko toga tko bi primarno trebao rješavati problem: 36% građana kaže kako ne osjeća baš nikakav pritisak niti poticaj da se sami suoče s tim problemom, dok ih je 31% njega vrlo svjesno i osjeća poticaj na djelovanje.

Građani vjeruju da bi vlada primarno morala potaknuti rješavanje problema klimatskih promjena kroz više politika i poticaja za smanjenje ugljičnih emisija, uključujući poticaje za električna vozila (56% ispitanih), brže uvođenje čiste energije za osobnu i poslovnu primjenu (46%), bolju

edukaciju građana o tome kako mogu smanjiti svoj ugljični otisak (49%), više poticaja za primjenu čiste energije u tvrtkama i industriji (59%) te lakši proces planiranja inicijativa koje se bore protiv klimatskih promjena (42%).

Prioritet širom Europe

Suočeni s rastućim cijenama energenata zbog rata u Ukrajini te klimatskom krizom, ispitanici u Hrvatskoj u velikoj su većini (75%) rekli kako značajno širenje proizvodnih kapaciteta u području obnovljivih izvora mora postati prioritet širom Europe. Jedna trećina građana Hrvatske – 34% ispitanih – danas kaže kako na obnovljive izvore, potaknuti ovim krizama tijekom proteklih mjeseci, gledaju znatno povoljnije.

Inače, istraživanje je provela tvrtka Opinion Matters u ime Statkrafta. Anketirano je 18.714 osoba starijih od 18 godina u Ujedinjenom Kraljevstvu, Irskoj, Norveškoj, Italiji, Francuskoj, Španiji, Holandiji, Njemačkoj i Hrvatskoj, a istraživanje je provedeno sredinom 2022. godine. U Hrvatskoj su u istraživanje bila uključena 2003 ispitanika.

Opinion Matters član je Društva za istraživanje tržišta koje se temelji na Međunarodnom kodeksu za istraživanje tržišta i društvenih istraživanja ESOMAR-a, međunarodne udruge za istraživanje tržišta.

19.01.2023. - Večernji list

Na HEP-u je teret od gotovo milijardu eura, zato traži veće cijene

Čini se da polako kreće povećanje cijena električne energije, barem za postotak usklađivanja s inflacijom. Novi list piše da HEP poručuje da bi se od 1. maja ipak trebalo dopustiti ili dizanje cijena za kućanstva i poduzetništvo, ili pronaći neki drugi način da država kompenzira gubitke koje HEP primjenom tih nižih cijena ima. HEP-a naglašava da finansijski teret koji grupa podnosi u provedbi mjera iznosi oko 900 miliona eura. Na tu je kompaniju je pao najveći teret Vladinih mjera kojima su ograničene cijene plina, električne i toplinske energije za kućanstva i poduzetništvo, ali upozoravaju da je nužno poduzeti mjere kako bi se njihova finansijska situacija popravila.

HEP ima mogućnost usklađivati cijene svojih usluga za stopu inflacije, pojedine tvrtke takve su odredbe ugradile u ugovore sa svojim kupcima, i nakon što je objavljen podatak o godišnjoj stopi inflacije, počinje i njihova realizacija.

Rast cijena bit će blag

Stoga će HEP Snabdjevanje od

1. maja dijelu svojih kupaca iz kategorije poduzetništva povećati cijene, potvrdili su Novom listu iz HEP-a.

Tržišni snabdjevač u HEP grupi, HEP Snabdjevanje, ovih je dana manjem broju svojih kupaca iz kategorije poduzetništva uputila obavijest o promjeni cijene električne energije zbog povećanja godišnjeg indeksa potrošačkih cijena. Riječ je o kupcima koji imaju aktivne ugovore s fiksnom cijenom, sklopljene u razdoblju prije izbijanja aktualne energetske krize i enormnog porasta veleprodajnih, tržišnih cijena električne energije.

Svi ti kupci imaju ugovorenu cijenu znatno nižu od cijene limitirane Uredbom Vlade o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije, otkrivaju iz HEP-a. Iz HEP-a ističu i da se promjena cijena temelji na odredbi ugovora, odnosno Uvjetima snabdjevača HEP Snabdjevanja prema kojoj HEP Snabdjevanje može korigirati cijene jednom godišnje, a korekcija je moguća u visini promjene (povećanja) godišnje

stope indeksa potrošačkih cijena koju objavljuje Državni zavod za statistiku, odnosno stope inflacije.

Iz HEP-a dodaju da će i nakon promjene cijena od 1. maja te cijene i dalje biti niže od one koja je određena Vladinom uredbom, a koju je Vlada donijela kako bi poduzetništvo i kućanstva zaštitila od snažnog porasta cijena električne energije.

Manji PDV?

Kupci koji su zaprimili obavijest o promjeni cijene imaju pravo u roku od osam dana izvijestiti o neprihvatanju novih cijena i namjeri raskida ugovora, i u

tom slučaju kupci mogu raskinuti ugovor bez plaćanja naknade. Malo je vjerojatno da će to učiniti s obzirom na to da će im cijene i dalje ostati ispod limitirane, odnosno zaštićene cijene koju je Vlada odredila u sklopu mjera borbe protiv inflacije.

Novi list piše da bi Vlada eventualno mogla zadržati aktualnu cijenu električne energije, a stopu PDV-a sniziti s 13 % na pet %, pa bi razlika bila svojevrsna kompenzacija HEP-u, ali je pitanje koliki bi to manjak stvorilo u državnom proračunu koji i dalje odvaja visoke iznose za druge intervencije na tržištu.

10.02.2023. – Novi list

Elektra Zagreb krenula sa uvođenjem napredne mreže

U sklopu Pilot-projekta uvođenja naprednih mreža, sufinsiranog sredstvima iz europskih fondova, na distribucijskom području Elektre Zagreb

započela je opsežna ugradnja nove opreme u transformatorske stanice. Radovi će se izvoditi sve do oktobra, zbog čega će se u pojedinim gradskim kvartovima provoditi planirani dnevni prekidi snabdjevanja električnom energijom u trajanju do najviše osam sati.

U sklopu Pilot-projekta uvođenja naprednih mreža, HEP ODS ulaže u tri funkcionalna područja napredne elektrodistribucijske mreže: naprednu mjernu infrastrukturu, razvoj i optimizaciju konvencionalne mreže te automatizaciju srednjenaponske mreže u distribucijskim područjima Osijek,

Zagreb, Split, Zadar i Dubrovnik.

Daljinski upravljive sklopke

Ukupna vrijednost tog pilot-projekta iznosi 23,4 miliona eura (176,83 miliona kuna), od čega gotovo 20 miliona eura (149,95 miliona kuna), odnosno 85 %, čine bespovratna sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

U sklopu projekta, na području Elektre Zagreb ugrađuje se 10.000 naprednih brojila kod krajnjih korisnika i 3.041 brojilo u transformatorskim stanicama.

Tako će se obuhvatiti oko 420.000 korisnika mreže, od čega njih 10.000 dobiva pristup

naprednoj mreži. Do sada je ugrađeno 248 transformatora, a do kraja studenog bit će ugrađene 143 daljinski upravljive sklopke i 48 daljinski upravljiva sklopna bloka, što će omogućiti smanjenje trajanja neplaniranih prekida te stvoriti tehničke preduvjete za širu integraciju obnovljivih izvora u elektrodistribucijsku mrežu, javlja HEP ODS – Elektra Zagreb.

Ukupna vrijednost dijela projekta koji se provodi na distribucijskom području Elektre Zagreb iznosi gotovo 12 miliona eura (90 miliona kuna).

21.02.2023. – HEP ODS

Hrvatska elektroenergetika u 2022.

Prosječna cijena električne energije za dvanaest mjeseci prošle godine iznosila je 273,72 €/MWh i veća je za 159,14 €/MWh u odnosu na isto razdoblje godinu prije. Cijena električne energije porasla je tako za godinu dana nevjerojatnih 239%! Jedan je to od pokazatelja analize dipl. ing. Marka Lovrić objavljene na web stranici Udruženja OIEH. Prosječna satna cijena električne energije u decembru prošle godine iznosila je 264,22 €/MWh i veća je za 12,10 €/MWh u odnosu na decembar 2021. godine. Sredinom mjeseca kod vršnog opterećenja sistema cijene el. energije prelazile su 600 €/MWh da bi na kraju godine bile ispod 10 €/MWh.

Potrošnja električne energije u 2022. godini je iznosila 18.416 GWh i manja je za 131 GWh u odnosu na 2021. Potrošnja električne energije u decembru ove godine je iznosila 1.598 GWh i manja je za 121 GWh u odnosu na isti mjesec 2021. Uzrok tome je toplije vrijeme i izostanak veće potrebe za grijanjem.

Struktura energetske bilanse

Pogleda li se struktura elektroenergetske bilanse u razdoblju od 2000. do 2022. godine jasno je vidljiv porast proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, ali i velika promjenjivost proizvodnje hidroelektrana koja za posljedicu ima povećanje

proizvodnje termoelektrana i uvoz električne energije.

"Kada se pogledaju bilanse u razdoblju od 2018. do 2022. godine uočava se da je prosječni godišnji uvoz električne energije u promatranom razdoblju iznosio 2.340 GWh. Da bismo proizveli toliku količinu energije u Hrvatskoj i zaustavili uvoz, bilo bi potrebno oko 2.000 MW sunčanih elektrana. Trenutačno imamo samo 180 MW. Isto bismo mogli postići izgradnjom dodatnih 1.000 MW novih vjetroelektrana što bi pomoglo uravnoteženju elektrenergetske bilance", konstatira Lovrić.

Sunčane su elektrane proizvele tek 79 GWh i sudjelovale s 0,43% u ukupnoj strukturi raspoložive energije. Postrojenja na biomasu i bioplin zajedno su proizvela 971 GWh električne energije. U 2022. godini vjetroelektrane su proizvele 2.301 GWh električne energije što čini udio od 12,49% u ukupnoj energetskej strukturi.

U prosjeku je to bilo 262,7 MWh/h, dok je faktor korištenja snage bio 26,8%, što je niže od višegodišnjeg prosjeka (27,2%). Analiza je pokazala i da vjetroelektrane tokom jednog dana prosječno najviše električne energije proizvedu tokom noći i to između 20 sati navečer i 8 sati ujutro, izvan euro-peak cijena na tržištu.

Oslanjanje na stare hidroelektrane

Potrebno je čim prije iskoristiti potencijal kojim Hrvatska obiluje u svim oblicima ob-

novljive energije i potaknuti njen brži razvoj. U strukturi raspoložive električne energije u 2022. godini najveći su udio ostvarile hidroelektrane, koje su proizvele ukupno 5.229 GWh električne energije, odnosno ostvarile udio od 28,39%. Slijede termoelektrane na plin i lož ulje s proizvedenih 3.406 GWh i nuklearna elektrana Krško s proizvedenih 2.656 GWh električne energije.

U strukturi raspoložive električne energije obnovljivi izvori su u decembru sudjelovali sa 71%, te podmirili potrošnju za 528 sati u istom mjesecu. Vidljivo je da se najviše energije uvozi ljeti kada bi se uz pomoć energije sunca moglo zadovoljiti većina energetske potrebe Hrvatske, a proizvedene viškove izvoziti. Ali i dalje je Hrvatska na začelju Europe po korištenju energije sunca. I to je jedan od razloga zašto fosilna energija čini 53%, a obnovljiva 47% u strukturi raspoložive energije u 2022. godinu.

Lovrović je analizu napravio obrađujući javno dostupne podatke sa stranica HEP-a, HOPS-a, HROTE-a, CROPEX-a, NE Krško, ENTSO, DZS, RTE France, RED Electrica, World Data, IEA, EEX, EPEX. Koristio ih je i pri izradi analize elektroenergetskih kretanja za 2022. godinu, prethodnih razdoblja i za mjesec decembar. Iako su podaci za prvih deset mjeseci usklađeni s DZS, analiza za studeni i prosinac napravljena je prema podacima HOPS-a pa je stoga izvještaj za 2022. godinu preliminaran.

09.01.2023. - OIE.hr

Cijene energije u Njemačkoj u padu od početka godine

Cijene energije za njemačka kućanstva značajno su pale početkom 2023., ali su ostale na visokom nivou od početka energetske krize, prema kalkulaciji web portala Check24 u analizi kretanja cijena električne energije, plina i motornih goriva. Cijene za gotovo sve oblike potrošnje energije u kućanstvima nastavile su padati tijekom januara, održavajući trend nižih cijena od vrhunca energetske krize u ranu jesen prošle godine. Međutim, cijene su ostale više nego u januaru 2022., prije ruske invazije na Ukrajinu.

Godišnji troškovi energije za prosječno kućanstvo dosegli su 6.270 eura u januaru 2023., 13% manje nego u prethodnom mjesecu, ali 3% više u poređenju s prošlom godinom, čak i kada se uključi njemački paket subвенција za troškove grijanja i električne energije.

U odnosu na decembar 2022. cijene grijanja znatno su pale za 22%. U decembru 2022. tipično kućanstvo još je u prosjeku moralo izdvojiti 3.280 eura za plin i lož ulje, trenutno je to

2.561 euro. Prije godinu dana (januar 2022.) prosječni trošak iznosio je 2473 eura.

Prosječna mjesečna cijena plina (European Gas Spot Index THE) u januaru je pala. U prosjeku se naplaćivalo 65 EUR/MWh veleprodajnog plina. U decembru 2022. berzanska cijena plina i dalje je prosječno iznosila 117 eura po MWh (što je pad u januaru od 44%).

Veleprodajne cijene

Berzanska cijena električne energije značajno je pala u januaru 2023. u odnosu na prethodni mjesec. U decembru 2022. MWh koštao je 244 eura, u januaru 2023. 116 eura ili 52% manje u odnosu na prethodni mjesec (EEX Day Ahead ponderirana količinski). Troškovi električne energije pali su 2% u odnosu na prethodni mjesec, ali su ostali 8% iznad cijene s početka prošle godine. Prosječna cijena električne energije u januaru 2023. bila je gotovo 2 niža u prethodnom mjesecu (2.334 eura) i iznosila je 2.297 eura, ali to je još uvijek 8% iznad cijene iz januara 2022. (2130 eura).

03.02.2023. - Deutsche Welle

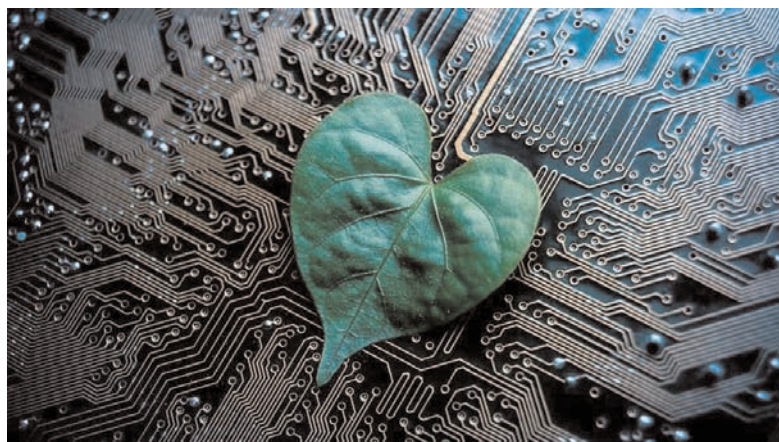
Procurio nacrt zakona o proizvodnji čiste tehnologije u Europskoj uniji do 2030.

Europska komisija izradila je nacrt zakona o proizvodnji čistih tehnologija u EU-u do 2030., kako bi se postigli zadani ciljevi vezani uz klimatske promjene i ojačala neovisnost energetskog sektora. Među tehnologijama koje se spominju u dokumentu koji je procurio su obnovljivi izvori energije, nuklearna energija, te hvatanje i pohrana ugljika.

Dokument u koji je EURACTIV imao uvid je procurio i bit će objavljen 14. maja. EK traži veću podršku za ključne tehnologije koje će Europi omogućiti smanjenje emisija ugljičnog dioksida i prelaz na proizvodnju energije bez ugljika. Uz opći cilj za europsku proizvodnju s nultom emisi-

jom, nacrt zakona koji je procurio uključuje i specifične ciljeve za određene industrije.

Godišnji cilj je koristiti 40% sunčanih elektrana, 50% elektrolizatora i 60% dizalica topline proizvedenih u EU. Za baterijske pohrane i energiju vjetra, postotak raste na 80% do 2030. Ciljevi su izraženi u postotcima a ne u GW i čine se neodređenima, nejasnima investitorima pa samim tim i manje obavezujućima. Trebao bi to biti zeleni odgovor na energetske krize uslijed rata u Ukrajini, prekida velikog dijela isporuka ruskog plina i sankcija koje je EU nametnula na ruske energente koje su gurnule kontinent u veliku ekonomsku krizu.

A ako se ne ispuni... idu nove mjere

Dokument koji je procurio također otkriva što će se dogoditi ako se ciljevi ne ispune. Ako EU ne "pogodi" pojedinačne ili opće ciljeve, Europska komisija će "odmah predložiti dodatne mjere za pokrivanje uočenih nedostataka". U dokumentu koji je procurio identificirane su i tehnologije za koje bi trebalo olakšati birokratske procese poput ishođenja dozvola.

Među njima su:

- Fotonaponske elektrane
- Solarne termalne elektrane
- Kopnene i offshore vjetroelektrane
- Baterije
- Dizalice topline i geotermalna energija
- Zeleni vodik
- Biometan
- Nuklearna fizija
- Hvatanje, korištenje i skladištenje ugljika (CCS)
- Elektroenergetske mreže i napredne mreže

U nacrtu zakona navode se i razni načini finansiranja projekata iz EU fondova, ali se ne otkrivaju tačni iznosi. Na primjer, u EU-u ne postoji nacrt nacionalnog cilja prihoda od tržišta ugljika. Zemlje Europske unije također mogu poduprijeti projekte smanjenjem troškova zaduživanja ili finansijskih rizika u ranim fazama provedbe.

Finansiranje još nejasno

Europska komisija će uspostaviti Zero Industry Platformu koja će identificirati finansijske potrebe i "uska grla" u procesima, kao i najbolje prakse, "u redovnim raspravama s relevantnim industrijskim udruženjima", stoji u nacrtu koji je objavio Euractiv.

Nacrt zakona naći će se pred Europskom komisijom 14. maja, nakon čega će o njemu raspravljati zemlje EU i Europski parlament.

To su ciljevi koji bi mogli biti ozbiljan izazov za Europu, piše Euractiv. Na primjer, lanac snabdjevanja u energiji vjetra ugrožen je malim obimom tržišta i pritiscima na troškove, sporim i dugotrajnim postupkom izdavanja dozvola i neusklađenim trgovinskim politikama u zemljama EU-a.

"Europa želi veliki broj vjetroelektrana, ali trenutni lanac snabdjevanja nije dovoljno velik za postizanje tog cilja. Potreba za ulaganjem postoji posebno u offshore proizvodnji. Postoje konkretni 'čepovi' u postavljanju offshore turbina, a Europa ih trenutno može proizvesti 500, a trebalo bi 1.500", rekao je Fred van Beers, direktor kompanije "SIF".

Cilj u solarima je dostižan, ovisno o finansijskim podrškama, smatraju u udruženju Solar Power Europe. Ovisi i na čemu se temelji cilj od 40%, jer je neobično da govorimo o postotku, a ne o broju u gigavatima.

Sto novih mjera za povećanje primjene dizalica topline

Dizalice topline bi čak i u postojećim kućama i zgradama trebale postati standardno rješenje kako bi se ubrzala energetska tranzicija kada se radi o snabdjevanju toplinom za grijanje. Zato je nakon niza stručnih rasprava s više uključenih strana njemačko Savezno ministarstvo gospodarstva i zaštite klime (BMWK) pripremilo plan za ubrzanje primjene dizalica topline u 2023. godini. Spomenuti plan obuhvaća čak 100 raznih mjera.

Plan je podijeljen po područjima djelovanja i pokazuje što bi pojedini sudionici trebali učiniti kako bi se povećala primjena dizalica topline. Predložene mjere pri tome se ne odnose samo na Njemačku, već se mogu i trebaju koristiti i u ostalim europskim zemljama. Istodobno, plan nije cjeloviti i dovršeni dokument, koji pokriva sve moguće mjere, već se one uvijek mogu

dopunjavati i o njima se stalno može raspravljati.

Npr, proizvođači termotehničkih uređaja i opreme trebali bi smanjiti ovisnost o globalnim lancima snabdjevanja i poboljšati dostupnost rezervnih dijelova, proširiti proizvodne kapacitete za dizalice topline i potaknuti daljnji razvoj proizvoda, podržati prelaz na prirodne radne tvari, smanjiti emisije buke iz svojih uređaja i opreme, dodatno informirati krajnje korisnike i ukloniti uska grla kada je riječ o stručnjacima koji rade s dizalicama topline.

Instalateri i serviseri termotehničkih uređaja i opreme trebali bi više zapošljavati pripravnike i proširivati znanja i vještine postojećih zaposlenika, optimirati radne procese, proširiti mreže djelovanja i partnera i bolje informirati korisnike svojih usluga.

28.02.2023. - CCI.Dialog

07.03.2023. - Euroactiv

Nedostatak obučenih radnika i projekata koči evropsku zelenu tranziciju

Rezultati anketnog istraživanja Evropske investicione banke pokazuju da Evropskoj uniji fali kvalifikovana radna snaga za rad u sektoru obnovljive energije. Nedostatak radnika sa potrebnim vještinama usporava evropsku zelenu tranziciju. Najveći rival EU u oblasti razvoja zelene tehnologije je SAD i prijete da je prestignu.

U anketi sprovedenoj prošle godine učestvovalo je 12.500 preduzeća i 685 lokalnih samouprava. Čak četiri petine kompanija i 60% lokalnih vlasti izjasnilo se da nedostatak vještina u sektorima informacionih tehnologija i projektovanja i izvođenja radova ometaju realizaciju projekata koji imaju za cilj spriječavanje klimatskih promjena.

„Ulaganja u ograničavanje klimatskih promena se povećavaju, ali su i dalje daleko ispod onoga što je potrebno da se ispuní evropski cilj obaranja neto emisija na nulu najkasnije 2050. godine“, piše u EIB-ovom izvještaju.

EIB je otkrio da je EU u protekloj deceniji zaostajala i to za 2% bruto društvenog proizvoda sa

svojim investicijama u produktivne industrije u odnosu na SAD.

Zakon o smanjenju inflacije kojim su SAD namijenile paket od 369 milijardi dolara za kredite i subvencije za zelenu industriju prijeti da stvori jaz u razvoju između EU i SAD. Ovo je izazvalo zabrinutost kod Francuske i Njemačke. S tim u vezi, te dve države su pozvale administraciju u Briselu da ublaži propise o državnoj pomoći.

Lakše odobravanje subvencija bi omogućilo državama članicama EU da direktno upumpavaju sredstva u zelenu industriju. Evropska komisija je najavila da će 14. marta predstaviti plan za podsticanje konkurentnosti evropskih industrija čiste tehnologije.

Ipak, i pored rivaliteta, EU i SAD imaju zajednički cilj da se distanciraju od Kine. Kina trenutno ima dominantnu poziciju u lancima snabdjevanja neophodnim materijalima za električna vozila, solarnu i energiju vjetra.

Predsjednik EIB-a Verner Hojer

je prošle nedelje tokom svom govora u Luksemburgu rekao je da EU nisu potrebne subvencije kako bi se takmičila sa SAD, već reforma administrativne procedure. „Govorim iz iskustva, naši bankari imaju ogroman niz zelenih industrijskih projekata, ali naši klijenti čekaju dozvole, zaglavljani u birokratiji“, izjavio je Verner.

Odil Reno-Baso, predsjednica Evropske banke za obnovu i razvoj, smatra da je najveći problem zapravo nedostatak projekata. „Možda imate bilione, ali da biste ih uložili, morate imati projekat“, kazala je za Financial Times.

Dries Acke, direktor za oblast propisa i državne politike u asocijaciji SolarPower Europe,

tvrdi da EU raspolaže sa više fotonaponskih ćelija nego što bi mogla da instalira zbog nedostatka električara obučenih za taj posao. SolarPower Europe procjenjuje da će EU trebati više od milion obučenih radnika, odnosno duplo više nego što ih je sada, da postigne cilj da 2030. godine 45% energije potiče iz obnovljivih izvora.

Komisija će u martu, između ostalog, predložiti otvaranje takozvanih akademija za smanjenje neto emisija gasova s efektom staklene bašte u industriji na nulu, kako bi se obezbjedila prekvalifikacija radnika i olakšao dolazak radnika koji nisu iz EU ali imaju iskustva u sektoru obnovljive energije.

02.03.2023. – Financial Times

Njemačka želi proizvodnju opreme za zelenu energiju na svojoj teritoriji

Njemačka vlada nastoji steći udjele u kompanijama koje posluju u sektoru obnovljivih izvora energije i pružiti podršku proizvođačima vjetroturbina i solarnih panela kako bi potaknula vraćanje ili ostanak njihove proizvodnje u Njemačkoj.

U prošlosti Njemačka je bila dio proizvođača solarnih panela i vjetroturbina, ali kako je domaća finansijska podrška presušila, tako je i industrija izmještena u inozemstvo. Danas domaći proizvodni kapacitet ponovno postaje prioritet, zbog rata u Ukrajini.

Nakon javne rasprave održane od aprila 2022. do februara 2023., njemačka vlada je napravila plan u tri koraka.

Prvo, Njemačka želi pomoći kompanijama da ulažu i podrže rad proizvodnih pogona za opremu za obnovljive izvore energije. Robert Habeck, ministar privrede i klime posebno navodi posebnu tarifu za električnu energiju za industriju, kao i podršku operativnim troškovima koji su trenutno u suprotnosti s propisima EU. Širom svijeta, zemlje poput Kine, na primjer, nude industriji jeftine tarife za

električnu energiju od 0,07 €/kWh.

Osim toga, vlada želi stvoriti "fond za transformaciju" putem kojeg će nastojati steći dionice u kompanijama koje posluju u OIE segmentu. "Hibridni kapital i hedging trebali bi omogućiti investicije, a ne trajno sudjelovanje države", objasnio je Habeck.

Kao drugo, vlada nastoji smanjiti rizik od gradnje vjetroelektrana na kopnu i električne mreže. Npr, vjetropark koji ne može prodati svoju električnu energiju zbog nedostatnih ka-

paciteta mreže mogao bi dobiti kompenzaciju putem novog instrumenta. Ove garancije mogu uključivati ugovore o preuzimanju energije koji osiguravaju dugoročno osigurano zaradu operaterima VE.

Kao treće, Vlada želi pokrenuti novi krug inovativnih shema finansiranja koje je odobrila EU pod nazivom „Važni projekti od zajedničkog evropskog interesa (IPCEI)“ i proširiti ih na sunčevu energiju. Tu Berlin traži podršku Španije, koja je i ponudila tu ideju.

22.02.2023. – Euronews

Solarna energija

EPCG projektom Solari započeo održivu energetska tranziciju u Crnoj Gori

Projekat Solari za instaliranje solarnih panela na krovovima domaćinstava i privrede, koji je osmislila Elektroprivreda Crne Gore (EPCG), ide korak dalje od samog pokretanja energetske tranzicije u jednoj zemlji i u okviru jedne državne energetske kompanije. Ovim programom se započinje energetska tranzicija na održiv način, a to znači kroz uključivanje građana i privrede, kako bi se svima olakšalo da prođu kroz promijene.

Osnova modela EPCG je omogućiti građanima i privredi da proizvode zelenu energiju za sopstvenu potrošnju i postanu prozumeri. Na taj način oni u praksi vide šta konkretno znači dekarbonizacija jer koriste samo zelenu energiju, ali i šta znači demonopolizacija i demokratizacija energetike jer smanjuju svoju zavisnost od velikih energetskih kompanija i postaju igrači na tržištu energije.

EPCG, na drugoj strani, uči kako se razvijaju projekti za korištenje obnovljive energije i obezbjeđuje dodatnu proizvodnju struje, najtraženije robe u vremenu energetske krize. Ta nova proizvodnja će joj omogućiti da smanji uvoz odnosno poveća izvoz, što su uštede i prihodi koji se mjere desetinama miliona eura.

Crna Gora na ovaj način ne samo da pokreće promijene

koje su neminovne, dijelom i zbog toga što je prihvatila obavezu Sofijskom deklaracijom, da će region postati klimatski neutralan do 2050. godine, već uspijeva i da nadoknadi izgubljeno vrijeme.

Energetska kriza, koju najviše oslikava rast cijena struje za pet, šest sedam i više puta, i mogući problemi u redovnom snabdjevanju, samo su dodatno povećali značaj projekta Solari, i to tako što su pojačali motivaciju građana i privrednika. Mnoge promjene kao što su one koje nosi energetska tranzicija, lakše je sprovesti ako postoji motivacija, i to ona finansijska.

EPCG, domaćinstva i privreda prepoznali dobru priliku

Moglo bi se reći da Crna Gora ima prirodne pogodnosti za korištenje zelene energije. Solarni potencijal zemlje je jedan od najvećih u Jugoistočnoj Evropi. Podgorica, na primjer, ima više od 2.000 sunčanih sati godišnje, dok je broj sunčanih sati u ostatku Crne Gore od 1.300 do 2.000 sati. U Njemačkoj broj sunčanih sati je od 1.000 do 1.200, a već su izgradili solarnih elektrana snage 50 GW sati.

Imajući sve to u vidu, EPCG je odlučila da domaćinstvima i firmama ponudi instaliranje krovnih solarnih elektrana, tako što će ova kompanija obaviti cijeli posao – uzeti kredit od oko

30 miliona eura za finansiranje radova, nabaviti opremu i instalirati je po sistemu „ključ u ruke“.

Domaćinstva i privreda dobijaju krovnu solarnu elektranu koju otplaćuju u ratama manjim od njihovog mjesečnog računa

Građani poslije toga moraju da otplate investiciju u mjesečnim ratama u narednih pet do deset godina, s tim da ta rata neće biti veća od njihovog prosečnog računa za struju. Kada se završi otplata, električna energija za potrošača, kako kažu u EPCG, postaje gotovo besplatna.

Da je pokretanje programa Solari EPCG bio pravi pogodak govori podatak da je na prvom javnom pozivu, raspisanom u novembru 2021. za projekte Solari 3.000 za domaćinstva (do 10 kW) i Solari 500 (do 30 kW) za firme, stiglo više od 14.000 prijava. Reklo bi se, sasvim logičan odgovor građana

zemlje sa više od 240 sunčanih dana godišnje na ponudu da pod povoljnim uslovima instaliraju solarne panele i osiguraju redovno snabdjevanje strujom po niskim cijenama.

Ali, i pravi potez jedne kompanije da motiviše građane i uključi ih u tranziciju. Ne treba zaboraviti da instaliranje solarnih panela zahtjeva i novac i vrijeme. Za prosječnu krovnu solarnu elektranu od 6 kW potrebno je odvojiti oko 6.000 eura i još organizovati izradu projekta i instalaciju.

Nikšićanin Pavle Nikolić, na čijoj kući su solarni paneli postavljeni prije više od dva mjeseca, kaže da već osjeća benefite ove investicije. On kaže da mu je račun za utrošenu struju bio 65 eura, a sada samo četiri eura. Uz pomoć aplikacije na telefonu on može stalno da prati koliko je njegova elektrana proizvela i koliko je sam potrošio.

„Mislim da je ovo budućnost, da bi ovo trebalo svi da imaju. Nikšić je na dobrom mjestu i ima dosta sunčeve energije, i to bi trebalo iskoristiti“, rekao je Nikolić.

Zanimljivo je da je Crna Gora omogućila da građani dodatno zarade tako što će viškove struje koje proizvedu, a ne potroše, moći da prodaju EPCG. Tako nešto, na primjer, nije moguće u Srbiji. Takođe, dodatna pogodnost su subvencije od 20% na ukupan iznos koji vraćaju u mjesečnim ratama.

Naravno, i EPCG će profitirati. Računica pokazuje da će se instaliranjem solarnih panela na 3.500 krovova osloboditi električna energija koju će EPCG u inostranstvu prodati mnogo skuplje, s obzirom da su domaće cijene mnogo niže od tržišnih. Tako će prihodovati više od 18 miliona eura na godišnjem nivou.

U EPCG smatraju da program Solari ima historijski značaj za kompletan energetske sektor u Crnoj Gori jer su građanima predstavljene stvarne mogućnosti energetske i finansijske uštede.

Rovčanin: pružili smo ruku građanima

Nikola Rovčanin, izvršni direktor EPCG, kaže da je veliki uspjeh dovesti građane u poziciju da sami proizvode električnu energiju. Ali, kako kaže, uspjeh je postignut i zbog očuvanja životne sredine, socijalnog momenta i ekonomičnosti.

„Pružili smo ruku prema građanima, nemaju opterećenja kamata, imaju mogućnost dugoročne otplate, imaju subvenciju od 20%, dovode se u situaciju da proizvode sopstvenu energiju i da čuvaju životnu sredinu ugradnjom solarnih elektrana“, poručuje Rovčanin.

Radna snaga za budućnost i briga o onima koji imaju manje

Još dva detalja, koja ističu u EPCG, podupiru zaključak da je program Solari ideja koja pravi razliku i energetske tranzicije čini manje bolnom. To su obuka kadrova za poslove tokom i poslije energetske tranzicije i briga o onima koji ne mogu ili neće moći da plate račune za energiju koju troše.

EPCG je osnovao kćerku firmu „EPCG Solar gradnja“ koja se bavi poslovima u vezi sa instalacijom krovih solarnih elektrana. Đukanović kažu da su na

taj način stvorili uslove za kvalitetnu ugradnju fotonaponskih sistema, ali i stvorili stručan kadar i postali škola za obuku na stotine kvalitetnih montera za solarne panele. Podaci pokazuju da je dosad osposobljeno više od 220 montera i više od 40 električara.

EPCG je pre nekoliko dana raspisala javni poziv Solari 5.000+ za nove elektrane na krovovima domaćinstava, pravnih lica i stambenih zgrada

Radna mjesta su ono što i protivnici i zagovornici energetske tranzicije koriste kao svoj argument. Prvi tvrde da će donijeti otpuštanja, posebno u sektoru uglja – u rudnicima i termoelektranama, a drugi da će dekarbonizacija i obnovljivi izvori energije otvoriti nova radna mjesta.

Može se reći da obe strane govore istinu, pa je obuka za nove poslove, kao što su instalateri

solarnih elektrana pravo rješenje, kako za one koji ostaju bez posla, tako i za one koji žele da ga nađu.

Provođenje energetske tranzicije takođe mora da vodi računa o svima, a posebno o energetski ugroženim kupcima. Zato je pravi potez EPCG da prednost prilikom izbora potrošača kojima će biti instalirane solarne elektrane imaju oni sa nižim prosečnim mesečnim primanjima.

EPCG je, vizionarski, u ime programa Solari dodao i znak plus 3.000+ i 5.000+, što je govorilo da je ovo samo početak. I razvoj situacije to potvrđuje. Prije nekoliko dana kompanija je raspisala javni poziv Solari 5.000+ za još 5.000 solarnih elektrana na krovovima domaćinstava, pravnih lica i stambenih zgrada, a u 2023. uslijediće još jedan nastavak – Solari 10.000+.

29.12.2023. – *Vijesti.me*

EPCG uskoro počinje proizvodnju konstrukcija za solarne elektrane

Firma EPCG – Željezara Nikšić namjerava da započne proizvodnju konstrukcija za instaliranje solarnih panela na zemlji i krovovima za mjesec i po do dva, izjavio je izvršni direktor Đorđije Manojlović.

Elektroprivreda Crne Gore (EPCG) je nedavno za 20 miliona eura preuzela imovinu bivše nikšićke željezare od turske kompanije Tosçelik.

Manojlović je rekao da je nova

firma počela da radi prošlog ponedjeljka i zasad je posao dobilo 200 bivših radnika Željezare. Uskoro će, kako je najavio, biti raspisan i konkurs na kojem će moći da učestvuju svi zainteresovani, prenijela je RTCG.

Biznis planom nove firme planirano je da se zaposli 340 radnika, a za pripremu proizvodnje potrebno je mjesec do dva. Prva dva pog-

ona koja će startovati su konstrukcija i podkonstrukcija.

Počele su pripreme za instaliranje solarne elektrane od desetak megavata

EPCG – Željezara Nikšić će, kako je rekao Manojlović, pratiti EPCG prilikom izrade solarnih elektrana. Čelične konstrukcije, koje će praviti ova firma, će se koristiti za solarne elektrane EPCG na zemlji, a aluminijumske podkonstrukcije za solarne panele, koje ova kompanija instalira na krovovima.

On je istakao da su u biznis planu četiri programa: konstrukcija, podkonstrukcija, solarne elektrane i kovačnica, koja će biti pokrenuta kasnije.

Manojlović je naveo da se očekuje da za nekoliko mjeseci bude puštena u pogon solarna elektrana koja

bi donosila profit. Ranije je najavljeno da će elektrana imati snagu od 47 MW.

On je sada rekao da je započeta priprema gradnje sopstvene solarne elektrane od desetak megavata koja će biti prvi proizvod u Željezari, pa se već radi projektovanje i snimanje krovova.

Đukanović: prihod od izvoza struje 56 miliona eura

Milutin Đukanović, predsjednik Odbora direktora EPCG, izjavio je da je ta kompanija za prva dva mjeseca ove godine od izvoza električne energije zaradila više od 56 miliona eura.

„EPCG je za prva dva mjeseca po osnovu izvoza električne energije zaradila 56.379. 876,70 eura“, objavio je Đukanović na društvenim mrežama.

03.03.2023. – *RTCG*

Brže do energije od Sunca na bugarskim krovovima

Posljednjim izmjenama i dopunama bugarskog Zakona o prostornom planiranju značajno će se olakšati postavljanje sunčanih elektrana na krovovima kuća. Spomenutim izmjenama i dopunama koje su na snagu stupile 20. januara ove godine u Bugarskoj se uvodi pojednostavljeni postupak za ishođenje potrebne dokumentacije (dozvola, odobrenja i sl.) i samu gradnju malih sunčanih elektrana i solarnih toplinskih sistema.

Sada i bez građevinske dozvole

Tako sada više nije nužno tražiti građevinsku dozvolu za gradnju, popravak ili zamjenu fotonaponskih sistema za proizvodnju električne energije ili bilo kakvih drugih postrojenja za proizvodnju električne, toplinske i/ili rashladne energije iz obnovljivih izvora na postojećim porodičnim kućama, vikendicama i pripadajućem zemljištu.

Izmjene i dopune Zakona o prostornom planiranju prihvaćene su u vrijeme kada se očekuje pokretanje programa podrške kućanstvima za ugradnju sistema za iskorištavanje

Sunčeve energije za proizvodnju električne energije ili toplinske energije za grijanje i pripremu potrošne tople vode za vlastitu potrošnju kućanstava, za što su osigurana sredstva iz Nacionalnog programa oporavka i otpornosti. Očekuje se da će se sada još više kućanstava odlučiti za primjenu Sunčeve energije jer će ugradnja malih postrojenja postati jednostavnija.

Minimalni uslovi

Da bi se ostvarilo pravo na pojednostavljeni postupak valja zadovoljiti sljedeće uvjete:

- postrojenje se mora graditi na postojećoj obiteljskoj kući, vikendici ili pripadajućem zemljištu
- proizvedena energija mora se isključivo koristiti za vlastitu potrošnju
- instalirana snaga ne smije prelaziti 20 kW.

Do sada je za postavljanje bilo kakvih sunčanih elektrana ili solarnih toplinskih sistema bila potrebna građevinska dozvola, što je za mnoga kućanstva predstavljalo nepremostivu i neopravdanu prepreku. Sada

se više ne zahtijeva ni građevinska dozvola i odobrenje glavnog projekta.

Također je i pojednostavljena i prijava takvog postrojenja. Tako se sada za postavljanje sunčane elektrane snage do 20 kW mora obavijestiti samo nadležnu osobu za građevinarstvo i prostorno planiranje u jedinici lokalne samouprave i odgovarajućeg operatora distribucijskog sistema. Takva obavijest mora se dostaviti najkasnije 14 dana prije gradnje postrojenja, a mora uključivati informacije o snazi i lokaciji postrojenja i projektna rješenja za konstrukciju, elektrotehnički i termotehnički dio s crtežima,

shemama, proračunima, tehničkim specifikacijama i uputama za instaliranje kako bi se ostvario siguran rad i zaštita od povrata električne struje u javnu elektroenergetsku mrežu.

Uz to, 14 dana nakon završetka radova vlasnik objekta ili zemljišta na kojem se postrojenje nalazi i izvođač radova zajedno moraju potpisati izjavu da je ono pušteno pod napon i da je izvedeno u skladu s tehničkom dokumentacijom. Takva izjava mora se dostaviti nadležnoj osobi za građevinarstvo i prostorno planiranje u jedinici lokalne samouprave i odgovarajućem operatoru distribucijskog sistema.

20.02.2023. - EnergyGlobal

Zadarska županija sufinansira sunčane elektrane

Zadarska županija želi pridonijeti povećanju korištenja obnovljivih izvora u obiteljskim kućama na svome području. Stoga je objavila Javni poziv za sufinansiranje izgradnje novih sunčanih elektrana za proizvodnju električne

energije za vlastite potrebe na području Zadarske županije za 2023. godinu.

"Cilj ovog Poziva je povećanje korištenja obnovljivih izvora u postojećoj potrošnji električne

energije u kućanstvima na području Zadarske županije te smanjenje emisija stakleničkog plina CO₂, a sve u skladu s Europskim zelenim planom za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine", objavljeno je na stranicama Zadarske županije.

Prihvatljivi projekti za sufinansiranje se odnose na korištenje obnovljivih izvora - nabava i ugradnja novog sistema s fotonaponskim pretvaračima (modulima) za proizvodnju električne energije za potrebe kućanstva (za vlastitu potrošnju) snage do 10 kW (izvan sistema poticaja).

Mogu se prijaviti fizičke osobe

koje najmanje 30 dana prije objave Javnog poziva imaju prijavljeno prebivalište na području Zadarske županije na adresi objekta na kojem se projekt ostvaruje i koje ulažu vlastita sredstva u projekat za koje se raspisuje poziv.

Građani mogu ostvariti bespovratna sredstva Zadarske županije u iznosu do 40% prihvatljivih troškova ulaganja, ali ne više od 4.000 eura po kućanstvu.

Uz županijsku podršku od 40% (do 4.000 eura), postavljanje solarnih modula isplati se nakon četiri do pet godina. Rok za dostavu prijava završava 15. juna.

20.02.2023. - Sloboda Dalmacija

Sve veći broj sunčanih elektrana u BiH

Statistički podaci govore da je na distributivnu mrežu Federacije BiH priključeno sve više sunčanih elektrana.

„Vidimo da je došlo do evidentnog porasta broja proizvedenih objekata u odnosu na 2021. Krajem 2021 godine je mrežu bilo priključeno 453 solarne elektrane, a trenutno ih je 731.“, kazali su iz regulatora FERK-a u odgovoru za portal Report.ba.

Dodali su kako FERK u ovom trenutku ne raspolaže sa kompletnim podacima o proizvodnji električne energije u 2022. godini jer traženi podaci još uvijek pristižu. Također FERK nema ni podataka o snazi sunčanih elektrana. Međutim, Aljazeera Balkans je ovih dana objavila podatke Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih

odnosa BiH, gdje se navodi da je instalirana snaga u fotonaponu na 56,51 MW. Udio proizvodnje iz obnovljivaca u 2021. bio je na visokih 42,3%.

Hercegovačko-neretvanski kanton s 2.300 sunčanih sati godišnje najbogatiji je solarnim potencijalima, a lider u korištenju energije Sunca je grad Stolac.

Almir Mujaković, predsjednik Udruženja Green energy, kaže da je interes za izgradnju sunčanih elektrana u FBiH ogromna. Međutim, problem radi Elektroprivreda BiH koja ima komplicirane uvjete priključenja i usporava proces gradnje elektrana.

Trenutno je to isplativo, iako je cijene električne energije od januara ove godine opala

za nekih 20%. Međutim, i pored navedenog te elektrane su i dalje isplativa investicija, a očekivani povrat investicije je otprilike za 5 do 6 godina. Kada se uzme u obzir da je rok trajanja panela 25 godina, onda je sve ostalo jasno, kazao je Mujaković.

Tamošnji mediji javljaju da će izmjene Zakona o prostornom

uređenju pogodovati gradnji većih elektrana, međutim još nedostaje kvalitetno informiranje o tome kako do elektrane. U to je uskočila ProCredit Bank i Comrade Distribution s organizacijom edukacija za građane i tvrtke u Mostaru, Sarajevu, Tuzli i Banja Luci.

20.02.2023. – Report.ba

Grad Mostar želi da instalira solarnu elektranu za sopstvenu potrošnju

Mostar bi, kako je najavio gradonačelnik Mario Kordić, trebalo da postane prvi grad u Bosni i Hercegovini, koji će imati solarnu elektranu za sopstvenu potrošnju.

Inače, samo prije par sedmica Sarajevo je najavilo nešto slično – javno preduzeće za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Ali, izgleda da je Mostar više odmakao u realizaciji svoje ideje.

Gradonačelnik Kordić je naveo da je odluka o gradnji fotonaponskog postrojenja donijeta na osnovu analize potencijala u odnosu na broj sunčanih sati i promjene u cijenama električne energije na globalnom nivou.

Grad želi da smanji troškove električne energije

Solarna elektrana će, kako je istakao, imati kapacitet 5X12 MW ili ukupno 60 MW. U odnosu na potrebe grada, prije svega sistem javne rasvjete i ostalu potrošnju, gradske vlasti su pro-

cijenile da će ovaj proizvodni kapacitet značajno smanjiti trošak električne energije.

„Trenutno smo u procesu ishodovanja svih potrebnih dozvola kako bi još u ovoj godini počeli izgradnju solarne elektrane“, napisao je Kordić na društvenim mrežama.

Solarni paneli osvajaju region

Instalacija solarnih panela sa sopstvenu potrošnju doživljava pravi bum u regionu. Stvari je pogurala energetska kriza koja je, u zavisnosti od načina snabdjevanja i iznosa državnih subvencija, povećala cijene struje za krajnje kupce i do nekoliko puta. Ali, u isto vrijeme i države su prepoznale da na ovaj način mogu da smanje pritisak na državne elektroprivrede, i budžete građana i firmi, pa su omogućile ugradnju.

Interes domaćinstava i firmi da postanu prozumeri je jasan, a primjeri Sarajeva i Mostara govore da i lokalne samouprave u

solarnim panelima vide dobru priliku. Da li će u svojim idejama ova dva grada uspjeti, ostaje da se vidi.

Kada je riječ o Sarajevu, Vlada Kantona Sarajevo prihvatila je inicijativu od Ministarstva

privrede za studijsko istraživanje društveno-ekonomske opravdanosti osnivanja javnog preduzeća za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora.

31.01.2023. – Al-jazeera

Fotonaponski sistem na krovu Općine Stari grad

S obzirom na primjetno povećanje cijena energenata, ponajprije električne energije, općinski načelnik Staroga Grada Sarajeva Ibrahim Hadžibajrić je s ciljem postizanja ušteda u proračunu te općine zatražio pokretanje postupka nabave i ugradnje sunčane elektrane koja će biti postavljena na općinskom sjedištu te proizvoditi električnu iz Sunčeve energije.

Hadžibajrić je u proteklom godinama kontinuirano radio na postizanju energetske efikasnosti administrativnog sjedišta

Općine Stari Grad Sarajevo. Tako je prije tri godine na taj objekt postavljena nova fasada i stolarija, a sljedeći korak bit će postavljanje solarnih modula i korištenje Sunčeve energije.

Na krovove tri objekta će biti postavljeno 130 solarnih modula i tri različite vrste izmjenjivača. Prema planu, FN sistem će ubrzo krenuti s radom. Ova će općina proizvedenu energiju koristiti isključivo za vlastite potrebe. Snaga fotonaponskih modula je 545 W.

24.02.2023. – Faktor

Nadmetanje za solarnu elektranu od 100 megavata u opštini Sokolac

Komisija iz Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske je obišla lokaciju na kojoj je planirana izgradnja solarne elektrane, prenio je informativni portal opštine Sokolac. Investicija u postrojenje od predviđenih 100 MW procijenjena je na više od 100 miliona eura.

Lokalna samouprava je ponudila 150 do 200 hektara opštinskog zemljišta koje se ne obrađuje, kod sela Bjelosavljevići.

Zahtjev za dodjelu koncesije dostavila je firma EnerState sa sjedištem u Sokocu, u vlasništvu

kompanije Enerstate Holding.

Opština je saopštila da će pokrenuti proceduru za dodjelu koncesije. Preostalo je da se pribavi saglasnost Pravobranilaštva za korištenje zemljišta koje je u vlasništvu Republike Srpske ili u vlasništvu lokalne zajednice, navela je komisija. Njena članica Nada Milovčević podsjetila je da koncesiona naknada iznosi 0,55 pfeniga (0,28 eurocenti) po kilovat-satu, a da opštini pripada 95%.

Načelnik opštine Milovan Bjelica rekao je da na pripremi projekta

lokalna administracija radi već četiri godine. Studija o potencijalu solarne energije u Sokocu, koju je uradio Nezavisni operator sistema u BiH (NOS BiH), pokazala je da može da se in-

stalira do 140 megavata, ali postojeći dalekovod može da primi samo do 110 megavata, dodao je.

14.03.2023. - Opština Sokolac

HNK će mapirati lokacije pogodne za solarne elektrane

Ministarstvo graditeljstva i prostornog planiranja Hercegovačko-neretvanskog kantona raspisalo je tender za izradu studije o pogodnosti prostora za gradnju solarnih elektrana. Dokument treba da obuhvati teritorije svih jedinica lokalne samouprave.

Procijenjena vrednost izrade studije iznosi 40.000 KM bez PDV. Period trajanja ugovora je 90 dana, a rok za podnošenje ponuda je do 27. aprila.

U opisu zadatka navodi se da je potrebno izvršiti analizu prostornih aspekata na teritorijama svih jedinica lokalne samouprave u kantonu, kako bi bile predložene potencijalne lokacije za izgradnju fotonaponskih postrojenja. Analiza treba

da obuhvati procijenu energetskog potencijala, prostorne karakteristike, prostornoplane i aspekte životne sredine.

Zaštita životne sredine i solarne elektrane

Pored navedenog, u odabiru pogodnih mjesta mora da se uzme u obzir zaštita prirodnih vrijednosti i arhitektonskog nasljeđa. Ova stavka je posebno važna, budući da se sve češće javlja otpor lokalnog stanovništva i ekoloških organizacija protiv realizacije projekata za proizvodnju zelene energije, zbog opasnosti od narušavanja životne sredine. Pri pronalaženju lokacija s velikim potencijalom za solarne i vjetroelektrane, treba prvenstveno odabirati degradirano

zemljište, kako bi se izbegao negativan uticaj i kako se ne bi zauzimalo plodno poljoprivredno zemljište.

Nekus pristup se nudi kao najbolje rješenje jer omogućava model međusektorske saradnje, na primjer u energetici i poljoprivredi. Biodiverzitet, energetika i proizvodnja hrane i vode su povezani, jer aktivnosti u jednoj delatnosti utiču na ostale i u interesu je svih zainteresovanih strana da stvaraju mehanizme koji štite životnu sredinu i omogućavaju istovremene ljudske i poslovne aktivnosti.

Šta sve studija treba da sadrži

U Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona kažu da izvođač treba da sistematizuje i

pripremi prikupljene podatke za dalju analizu u formi geografskog informacionog sistema i u obliku standardizovanih tematskih karti. Obradeni podaci treba da budu dio analitičkog modela koji sadrži prednosti, slabosti i pogodnosti prostora za izgradnju solarnih elektrana na području opština i gradova.

Postoji pretpostavka da će konačni rezultat studije biti prostorno usitnjena i nekonzistentna mreža predloženih lokacija i da će njihov broj biti velik, stoji u javnom pozivu.

Studija mora da sadrži i procijenu potrebnih prostornih resursa za razvoj solarnih postrojenja, navedeno je u pozivu.

08.03.2023. – eKapija

Tomislavgrad licitira zemljište za SE od 102,5 MW

Na teritoriji Tomislavgrada su instalirane prve dvije vjetroelektrane u BiH, a još jedna je u izgradnji. Općina koja se pozicionirala kao jedna od glavnih destinacija za investicije u proizvodnju energije iz OIE je raspisala poziv za licitaciju za svoje građevinsko zemljište kod Eminovog Sela.

Predmetno zemljište čine dve parcele ukupne površine 82,8 hektara na lokaciji Kovač.

Na ovoj lokaciji je predviđeno postavljanje solarne elektrane Orlovac maksimalne snage 102,5 megavata i priključne snage 92,5 megavata. Lokalna samouprava nije imenovala

nijednog zainteresovanog investitora.

Izabrana firma će morati da izgradi i pripadajuću infrastrukturu i da uplati jednokratnu naknadu od 1,56 miliona KM. U oglasu je naglašeno i da je nosilac prava na izgradnju dužan vlasniku zemljišta

plaćati mesečnu rentu u iznosu početne zakupnine za opterećeno zemljište, ukoliko nije drugačije određeno.

Ugovor će biti na 30 godina uz mogućnost produženja, ali i obavezu da postrojenje bude pušteno u rad u roku od 60 meseci od potpisivanja.

08.03.2023 – eKapija

Elektroprivreda HZHB gradiće solarnu elektranu snage 150 MW

Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne (EPHZHB) ima strateški cilj da diversifikuje proizvodni miks, pa uz hidroelektrane i vetroparkove planira da gradi i solarne elektrane.

Marinko Gilja, generalni direktor EPHZHB, potvrdio je da razvijaju instalaciju fotonaponske elektrane SE EPHZHB 1 na području Stoca, ukupne snage 150 MW.

Planirana godišnja proizvodnja elektrane je 244 GWh, a vrijednost investicije je procijenjena na 180 miliona KM. Inače, na teritoriji opštine Stolac planira se gradnja solarnih elektrana ukupne snage 600 MW.

Gradonačelnik Stjepan Bošković izjavio je da lokalne

vlasti maksimalno izlazi u susret investitorima koji žele da izgrade solarnu elektranu. Trenutno se, kako je rekao, grade dvije elektrane, jedna u poslovnoj zoni Hodovo, a druga na Komanjem Brdu.

Postrojenje koje se gradi u Hodovu je projekat firme Eco-Wat, iz Kiseljaka, koje planira da ga realizuje u fazama. Ukupna snaga elektrane trebalo bi da bude 150 MW.

Ovaj projekat je do skoro bio najveći u BiH, ali je nedavno firma Etmax iz Banjaluke dobila koncesiju za gradnju elektrane snage 500 MW.

Hercegovina preplavljena projektima za solar

Inače, Hercegovina, u kojoj se nalazi i Stolac, je preplavljena

solarnim projektima, prije svega, zbog velikog solarnog potencijala. Elektrane će se graditi u Trebinju, Bileći, Nevesinju. Investitori su državne elektroprivrede, ali i privatne kompanije.

Nedavno je i Grad Mostar odlučio da se uključi u solarni bum, pa je najavio gradnju

elektrane. Lokalna vlast namjerava da proizvodi struju koju će koristiti za sopstvenu potrošnju i da postane prvi takav grad u BiH.

Gradonačelnik Mario Kordić izjavio je da će lokacija elektrane biti na području Pologa, zapadno od grada. On očekuje da će do ljeta dobiti sve dozvole za gradnju elektrane snage 60 MW.

23.02.2023. – Večernji list

Prvi agrosolarni park u Hrvatskoj

Kompanija Neoen predstavila je prvi priručnik o agrosolaru u Hrvatskoj i najavila gradnju prvog agrosolarnog projekta u ovoj državi, koji bi trebalo da ima snagu od 10 MW.

Agrosolar polako osvaja region, pa je tako nedavno najavljen i jedan takav projekat u Srbiji.

Priručnik o agrosolaru, kako je naveo Neoen, donosi brojne korisne informacije, među kojima su odgovori na pitanja kako izgledaju ta postrojenja, kakve su prednosti i mogućnosti za

poljoprivrednike, kao i kako iskoristiti njihov veliki potencijal.

Priručnik je Neoen pripremio sa Ires ekologijom, konsultantskom firmom za održivi razvoj, i profesorom Milanom Mesićem sa Agronomskog fakulteta u Zagrebu. Priručnik je namjenjen ne samo poljoprivrednicima i vlasnicima zemlje, nego i prostornim planerima, ministarstvima i lokalnim zajednicama koje bi, kako je naveo Neoen, takođe mogle imati višestruke koristi od takvih investicija.

Ivan Strunje, zadužen za razvoja poslovanja u Neoenu, rekao je da je zemljište za prvi projekat agrosolara u Hrvatskoj već kupljeno u industrijskoj zoni u Dragaliću, i da planiraju da kapacitet bude 10 MW.

„Imamo ogromno međunarodno iskustvo u razvoju agrosolara i sa zadovoljstvom ćemo ga primijeniti u Hrvatskoj. Na taj način želimo doprinijeti ciljevima energetske tranzicije Hrvatske, a Dragalić je samo prva u nizu naših investicija u agrosolarne elektrane – imamo ambiciju za razvoj još mnogo takvih projekata“, najavio je on.

Agrosolar omogućava da se koristi i do 90% zemlje na kojoj su postavljeni solarni paneli

Neoen je saopštio da agrosolar omogućava da se nastavi obrađivanje više od 70% zemljišta, a kod stočarstva i 90%, u zavisnosti od tehnologije i kultura ili životinja koje se uzgajaju.

Važna je poruka iz priručnika da se u zakonodavstvu taj proces ne ograničava na više od 75% jer se time, kako su naveli, može dovesti u pitanje isplativost takvih projekata.

Ukoliko se zakonodavni okvir ne složi kvalitetno, to može značiti gubitak potencijalno važnih prihoda za općine i vlasnike zemljišta od najma, što bi moglo značajno revitalizirati hrvatska sela, smatra Neoen.

Budući da u Hrvatskoj zasad agrosolarne elektrane još nisu zaživele, Neoen je želio da ih kroz ovaj priručnik približi javnosti i omogući Hrvatskoj dvostruku zelenu budućnost – u poljoprivredi i u proizvodnji obnovljive električne energije, naglasio je Strunje.

Mario Mesarić, direktor Ires Ekologije, rekao je da agrosolar usklađuje interese zaštite životne sredine, poljoprivrede i obnovljivih izvora energije, pa ga smatra najboljom praksom.

23.02.2023. – SEEbiz

Ograničava se snaga solarnih elektrana za prozjumere u Srbiji

Domaćinstva koja žele da postanu prozjumeri u Srbiji neće moći da priključe solarne elektrane snage veće od 6,9 kW, a firme snage veće od 150 kW – pod uslovom da se usvoje planirane izmjene Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije koje priprema Ministarstvo rudarstva i energetike.

Prozjumeri (kupci-proizvođači) trenutno u Srbiji mogu da priključe solarne panele čija je ukupna snaga jednaka snazi priključka na mrežu koja im je odobrena od strane Elektroprivrede Srbije (EPS) ili Elektrodistribucije Srbije (EDS). Trenutno najveća priključena elektrana kod domaćinstava ima bezmalo 47 kW, a kod privrede skoro 1 MW.

Kada se pogleda prosjek, snaga kod domaćinstava (trenutno ih ima 805) je oko 8,2 kW, a kod firmi (trenutno ih ima 211) je oko 27,5 kW. Ukupna snaga je 6,6 MW + 5,8 MW ili 12,4 MW i to za nepunih deset mjeseci od kada potrošači mogu da proizvode struju za sopstvenu potrošnju. Da li će nova pravila usporiti solarni bum u Srbiji pokazaće naredni mjeseci.

Ograničenje je predložila Elektrodistribucija Srbije, a prihvatilo Ministarstvo

Ministarstvo rudarstva i energetike je u januaru objavilo nacrt izmena Zakona i tada je počela javna rasprava, koja je završena početkom februara. U nacrtu je postojalo ograničenje za sve prozjumere od 10 MW, ali u toku rasprave EDS, državna firma zadužena za distributivnu mrežu, predložila je ograničenje od 6,9 kW za domaćinstva i 150 kW za sve ostale – privredu i stambene zajednice.

Ministarstvo je, kako se navodi u izveštaju sa javne rasprave, ovu primjedbu prihvatilo.

Na pitanje zašto su se odlučili na ovakav potez u Ministarstvu kažu da je u izmjenama ključna promjena u odnosu na postojeći Zakon balans između dva podjednako važna javna interesa: integracije obnovljive energije u sistem i obezbjeđenja sigurnog rada elektroenergetskog sistema.

Prozjumeri, kako ističu, imaju brojne privilegije (nemaju nikakvu odgovornost prema elektroenergetskom sistemu – nemaju balansnu odgovornost, uživaju pravo na prioritetan pristup, nisu dužni da učestvuju u pružanju pomoćnih usluga) zbog kojih im je u Evropi ograničena snaga na manje od 400 kW, što je primjenjeno i u nekim članicama

Energetske zajednice.

Ovo je posebno bitno, smatraju u Ministarstvu, zbog zahtjeva podnijetih operatoru prenosnog i distributivnog sistema za priključenje varijabilnih obnovljivih izvora energije snage 20.000 MW, što prevazilazi dostupnu regulacionu rezervu neophodnu za siguran rad elektroenergetskog sistema.

Ograničavanjem instalisane aktivne snage kupaca-proizvođača na 150 kW sve elektrane, kako kažu, veće snage postaju obavezne da učestvuju u sistemskim uslugama, što je definisano Uredbom o mrežnim pravilima.

„Ograničenje instalisane snage kupaca-proizvođača u kategoriji domaćinstvo do 6,9 kW ima za cilj da optimizuje investiciju domaćinstva u skladu sa realnom godišnjom potrošnjom“, poručuju u Ministarstvu.

Ograničenja za domaćinstva postoje i u Evropi: i veća i manja

Na pitanje da li je ograničenje dobar potez, dr Nenad Jovanović, savetnik za energetiku u LDK Consultants, smatra da je prva pozitivna stvar zaštita domaćinstava od firmi koje instaliraju panele, jer im neće predimenzionisati solarne elektrane i platiti koliko im je potrebno, a druga je da će motivisati domaćinstva da budu energetski efikasnija.

Inače, instaliranje veće solarne elektrane nego što je potrebno

jednom domaćinstvu je najčešća i najveća greška koju su prozjumeri u Srbiji dosad pravili. A, glavna posljedica je mnogo sporiji povrat investicije (prim. aut. kako da izbegnete tu grešku pročitajte ovde).

Na pitanje kakva je praksa u Evropi Jovanović odgovara da i tamo postoje ograničenja za domaćinstva. U Španiji je to 15 kW, u Njemačkoj 10 kW, u Portugalu i Danskoj 6 kW, u Austriji 5 kW, a u Francuskoj 3 kW.

Prednost očigledno imaju veliki investitori

Dejan Stojadinović, konsultant u oblasti obnovljivih izvora energije, ističe da bi trebalo razvijati ograničenje za domaćinstva i privredu. Ovim ograničenjem za domaćinstva, prema njegovim riječima, je njihov potencijal smanjen za dve trećine.

„Najveći deo domaćinstava ima odobrenu snagu od 17.25 kW, i ovo je skoro tri puta manje. Na taj način Ministarstvo favorizuje velike investitore i vetroelektrane – u odnosu na sopstvene građane“, tvrdi on, i dodaje da ne vidi argumente da se domaćinstva ovako ograniče.

Cilj Srbije, podseća, je da se povećava proizvodnja obnovljive energije, a da li će se to uraditi kroz povećanje broja prozjumeri, ili kroz vetroelektrane, ili na neki drugi način to je put koji određuje Ministarstvo.

Albanija dobila prvu plutajuću SE na Balkanu

Četiri godine nakon što je Statkraft podnio zahtjev nadležnom ministarstvu, kompanija Ocean Sun je završila instaliranje plutajuće solarne elektrane na vještačkom jezeru hidroelektrane Banja na rijeci Devol kod Gramša u središnjem dijelu Albanije. Postrojenje se sastoji od 2 MW iz četiri jednaka dijela.

Sredinom 2021., odmah nakon što je postavljena prva platforma prečnika 68,8 metara snage 500 KW, naišao je ni manje ni više nego tornado i teško oštetio konstrukciju. Pogon je popravljen tek skoro godinu dana kasnije, a u međuvremenu su

dodana još tri pogona iste veličine.

Godišnja proizvodnja te elektrane od dva megavata procijenjena je na 3 GWh. Izuzev nekoliko pilot-projekata u Turskoj, ovo je prva primena te tehnologije u Jugoistočnoj Evropi, a samim tim i na Zapadnom Balkanu.

Novu tehnologiju prate mnoge nepoznanice

Ocean Sun je ranije objavio da se njegove plutajuće strukture sastoje od obruča od gustog polietilena (HDPE) i podloge debljine tek oko jednog milimetra. Taj materijal drži teret solarnih pan-

ela, a na njemu takođe mogu da stoje radnici koji ih instaliraju ili rade na održavanju.

Prednost plutajućih solarnih elektrana je i što mogu da se montiraju bez prepreka koje inače proizlaze iz imovinsko-pravnih odnosa. Voda odozdo hladi panele, što im pojačava učinak. Zauzvrat, njihova sjena smanjuje isparavanje iz jezera, što je korisno za operatere hidroelektrana i vodosnabdjevanje.

Rizik od ekstremnih vremenskih prilika se, međutim, još proučava. Osim toga, i dalje nema konsenzusa oko toga koliko manjak svjetlosti zbog pokrivanja površine jezera podstiče razmnožavanje toksičnih algi i u kojoj mjeri dovodi do smanjenja koncentracije kiseonika na dubljim mestima. Takve pojave štete flori i fauni i remete dinamičnost prisustva ugljika, pa bi obuhvat morao da se ograniči.

Neke studije su ukazale na rizike od kontaminacije iz materijala od kojih su sačinjeni fotonaponski paneli i od uticaja elektromagnetnog polja oko kablova.

Kako se za izgradnju i održavanje koriste plovila, moguća su i izlivanja hemikalija.

U Albaniji je u toku još jedan projekat hibridnog fotonaponskog postrojenja, i to u kombinaciji sa hidroelektranom i solarnim panelima na brani vještačkog jezera HE Vau i Dejës na rijeci Drim. Tu je izgrađena solarna elektrana od 5,1 MW. To je prvi primjer kombinovanja hidroelektrane i fotonaponskog sistema na Zapadnom Balkanu. Ali ambicija se tu ne završava, pa je u toku tender za instaliranje plutajuće solarne elektrane na akumulaciji.

Od aktuelnih projekata ovakve prirode treba izdvojiti projekat njemačka kompanija Profine Energy koja namjerava da izgradi ogromnu plutajuću solarnu elektranu na akumulaciji Ogosta u sjeverozapadnoj Bugarskoj, što je dovelo do velikih protesta. Lokalci su izrazili strah da će postrojenje predviđene snage 500 MW do 1,5 GW naštetiti ekosistemu i lišiti ih osnovnih prihoda.

16.02.2023. - CleanTechnica

Novi obračun PDV-a smanjio račune prozjumeru

Novi obračun PDV-a za prozjumere umanjio je njihove januarske račune za dodatnih 10%, na već postojećih 20-30% u odnosu na vreme prije instaliranja solarnih panela. Istina, to na računima nisu mogli da primjete jer je u međuvremenu struja poskupjela za oko 13%, ali to znači da ovaj rast cijena nisu ni osjetili.

Prvi prozjumeri u Srbiji su se pojavili sredinom prošle godine, ali od samog početka muče muku sa obračunom PDV-a na računima koje dobijaju od EPS-a, a sve zbog tumačenja Ministarstva finansija.

Zbog toga im računi poslije instaliranja solarnih panela i nisu umanjeni kao što su očekivali i kao što je bilo predviđeno Uredbom o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja i obaveza između kupaca-proizvođača i snabdjevača, koju je pripremio Ministarstvo rudarstva i energetike.

Govorilo se tada o umanjenju od 50%, ali računi su im bili

manji 20-30%. Ipak, najnovijim izmjenama Zakona o PDV-u, koje je pripremio Ministarstvo finansija, od 1. januara to smanjenje je povećano za 10%, naravno, u zavisnosti od načina potrošnje prije i poslije instaliranja solarnih panela.

Od 1. januara PDV se obračunava na razliku između količine struje koju je prozjumer proizveo i predao EPS-u i količine koju je povukao. Do tada se obračunavao na svu struju preuzetu od EPS-a.

Koristi koje imaju prozjumeri najbolje se mogu videti iz sledeće tabele (reč je o približnim iznosima), koja pokazuje kolike su cijene struje u višoj tarfi u zelenoj, plavoj i crvenoj zoni za obične kupce i za prozjumere.

Tabela još jednom potvrđuje pravilo da instaliranje solarnih panela donosi najveće uštede onima koji troše više od 1.600 kWh odnosno koji imaju potrošnju i u crvenoj zoni.

08.03.2023. - Srbija Danas

Cena struje u višoj tarifi za domaćinstva

Potrošnja	Obični kupci	Prozjumeri	Razlika u din.	Razlika u %
Zelena zona	10,84	6,39	4,45	40
Plava zona	15,73	6,73	9	60
Crvena zona	30,4	9,95	20,45	75

Poništena građevinska dozvola za jednu od tri hidroelektrane na Bistrici

Sud u Banjaluci je poništio rješenje Ministarstva prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije Republike Srpske prema kojem je izdata građevinska dozvola za projekat hidroelektrane B-2a od 7,2 megavata. Planirani hidroenergetski kompleks na Bistrici sastoji se od tri hidroelektrane, a druga dva postrojenja su takođe u sporu i pod tužbama koje su podnijeli Centar za životnu sredinu i Arhus centar u BiH.

Okružni sud u Banjaluci je poništio rješenje Ministarstva prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije Republike Srpske, jer je prilikom izdavanja građevinskih dozvola firmi Hidroelektrane Bistrica sa sjedištem u Foči došlo do bitnih povreda pravila postupka, istakli su u Centru za životnu sredinu (CZZS).

Sud je osporio dozvole za projekat hidroelektrane B-2a na rijeci Bistrici u opštini Foča, planirane snage 7,2 MW.

Izgradnja započeta bez ekološke dozvole

CZZS ističe da je inspekciji podnio zahtjev za hitni vanredni

nadzor i obustavu svih građevinskih radova na postrojenju. CZZS je pokrenuo postupak u aprilu, sa ciljem da se preispita zakonitost građevinske dozvole iz 2010. godine.

Firma Hidroelektrane Bistrica, iz koje stoji Elektroprivreda Republike Srpske (ERS), nije posjedovala važeću ekološku dozvolu kada je započela građevinske radove, u decembru 2021. godine. Ona je ključni preduslov za izgradnju objekata koji invazivno utiču na elemente životne sredine, naročito na vodna dobra, navode u CZZS-u.

Sud je ukazao i na druge nepravilnosti, napominju u centru. Naime, postupak prethodne procijene uticaja, koji se provodi prije izdavanja ekološke dozvole za ovo postrojenje, nije bio okončan.

Odluka suda je presedan i pomak u dostizanju ekološke pravde

Bistrica je lijeva pritoka Drine na jugoistoku Bosne i Hercegovine, a B-2a je dio plana izgradnje kompleksa od tri hidroelektrane zbirne snage

36 MW. Poduhvat je procijenjen na 103 miliona eura. Za izvođača je izabrana kineska kompanija AVIC-ENG – China National Aero-technology International Engineering Corp.

CZZS tumači odluku o poništenju građevinske dozvole kao presedan u dostizanju ekološke pravde, s obzirom na to da je za druga dva projekta, B-1 i B-3, nadležni sud odlučio u korist investitora. Ti slučajevi imaju identičnu „činjeničnu podlogu“, saopšteno je.

Postupci protiv građevinskih dozvola za druge dve hidroelektrane na Bistrici okončani su odlukama u korist investitora

Iako postoji pomak, sve to

ukazuje na to da je potrebno još mnogo rada organizacija, ali i pravosuđa na razumijevanju složenosti ekološkog prava i stvarne štetnosti projekata, ocenio je Redžib Skomorac, pravni savjetnik u Centru za životnu sredinu.

Planovi za tri projekta na Bistrici pod tužbama

Arhus centar iz Sarajeva i CZZS su u septembru podneli zajedničku tužbu protiv rješenja kojim su odobrene studije uticaja na životnu sredinu za sve tri hidroelektrane.

Kao rješenje za migracije riba predviđen je takozvani riblji lift, ali ono nije dovoljno elaborirano i tehnički je ostalo potpuno opskurno, tvrde u CZZS-u.

10.02.2023. – Nezavisne novine

ERS dobio koncesiju za gradnju hidroelektrane Bileća

Hidroelektranama na Trebišnjici, koje posluju u okviru Elektroprivrede Republike Srpske, dodijeljen je koncesioni ugovor za hidroelektranu Bileća.

Ugovor o koncesiji za izgradnju i korištenje HE Bileća u opštini Bileća potpisali su Petar Đokić, ministar energetike i rudarstva RS, Gordan Mišeljev, direktor Hidroelektrana na Trebišnjici (HET), i Slobodan Čomić, v.d. izvršni direktor za ekonomsko-finansijske poslove ERS.

HET je 2021. godine predao zahtijev Ministarstvu za prostorno

uređenje, građevinarstvo i ekologiju za procjenu uticaja na životnu sredinu za projekat izgradnje hidroelektrane Bileća.

Protočna HE Bileća zamišljena je kao treća i posljednja u nizu podsistema Gornji horizonti. Prvo u kaskadi je postrojenje Nevesinje, a zatim slijedi HE Dabar, koja je u izgradnji.

HE Bileća će imati instaliranu snagu od 33,5 MW. Očekuje se godišnja proizvodnja od 121,6 GWh. Ugovorom je predviđeno da hidroelektrana bude izgrađena u narednih pet god-

ina. Koncesija je dodijeljena na 50 godina, a investicija je procijenjena na 127,7 miliona konvertibilnih maraka.

Koncesionar je prije zaključivanja ugovora o koncesiji u budžet Republike Srpske uplatio jednokratnu naknadu za ustupljeno pravo u iznosu od 638.578 konvertibilnih maraka.

Nakon izgradnje hidroelektrane, koncesionar će u budžet Republike Srpske plaćati koncesionu naknadu u iznosu od 0,0055 maraka po proizvede-

nom kilovat-satu. U budžet opštine Bileća, biće usmjereno 95% sredstava.

Inače, ERS trenutno gradi HE Buk Bijela.

Ranije ove godine preduzeću „V&Z zaštita“ iz Banjaluke je dodijeljen ugovor za solarni park Bileća. Ugovorom je definisano da solarni park Bileća bude izgrađen za dvije godine. Koncesija je dodijeljena na 30 godina, a investicija je procijenjena na 17,4 miliona KM.

17.02.2023. – ERS

Termoelektrana Gacko 2 je sasvim neisplativ projekt

Ni pod najpovoljnijim pretpostavkama ne postoji ekonomska isplativost izgradnje nove termoelektrane na lignit u Bosni i Hercegovini, saopštio je Institut za ekonomiku energetike i finansijske analize (IEEFA). Investitori, izvođači i porezni obaveznici trebali bi se suzdržati od podupiranja ovog projekta osuđenog na propast. **ANALIZA** pokazuje da bi razvoj solarnih i vjetroelektrana u regiji ponudio sigurniju i čistiju energiju.

Nova planirana termoelektrana na lignit Gacko 2 u entitetu Republika Srpska postala bi "nasukana imovina" na temelju nekoliko scenarija, pa čak i uz velikodušne pretpostavke koje idu u prilog proizvodnji lignita. Riječ je o

projektu gradnje zamjenske elektrane, aktuelnom od 2006., a riječ je o zamjeni elektrane snage 300 MW uz rudnik Gračanica, koja je s radom započela 1983.

Republika Srpska već godinama u traži partnera za projekat, koji je prije koju godinu procijenjen na 521 miliona eura. Sa snagom zamjenske elektrane se licitiralo od 700 do 350 MW, kao i sa vrijednošću investicije. Prvi investitor ČEZ 2011. je izgubio arbitražu protiv RS. Elektroprivreda Republike Srpske nije odustala od projekta kojeg je ponovo pokrenula 2015. a interes su pokazali Kinezi, tačnije Donfang Electric. Gradnja elektrane trebala je početi 2017.-2018., a pandemija je zaustavila projekt snage 350 MW.

Loši ekonomski izgledi

IEFA je ekonomski analizirala projekt i zaključuje da on nema budućnost, posebno stoga što kineski i ruski kapital više nije dobrodošao u Europu. Finansiranje projekta je neizvjesno s obzirom na njegov ekonomski i ekološki profil, budući da trendovi u europskom energetskom sektoru i buduće mogućnosti finansiranja favoriziraju jeftinije obnovljive alternative s nižim rizikom.

Ulaganje u kopnene vjetroelektrane i solarne elektrane ponudilo bi sigurniji i bolji povrat ulaganja, bržu izgradnju i čistiju energiju, kao i bolji pristup finansiranju.

Ekonomski izgledi za planiranu termoelektanu na lignit "Gacko 2" loši su i pod najpovoljnijim pretpostavkama. Cijena ugljika, vrijeme izgradnje, neizvjesnost i rizici oko finansiranja "Gacko 2" i sličnih projekata širom zapadnog Balkana čine ih ranjivima u njihovim ranim fazama, ako ne i prije nego što njihova izgradnja počne, zaključila je IEEFA.

"Gacko 2" se suočava sa slabom ekonomskom isplativošću. Elektrana bi imala veliku muku povratiti uložena sredstva tokom svog postojanja, prema svim analiziranim scenarijima, uključujući i velikodušne pretpostavke koje idu u prilog proizvodnji lignita. Teško je prognozirati ko bi u

sadašnjim uslovima finansirao ovaj projekat u BiH, a Kina i Rusija vjerovatno će biti isključene s liste potencijalnih investitora.

Visoki troškovi izgradnje

U smislu sadašnje vrijednosti, bile bi potrebne održive cijene električne energije ili neki oblik subvencije na vrlo visokom nivou kako bi se izbjegli gubici. Do puštanja u pogon "Gacko 2" nakon 2028., očekuje se da će sadašnje visoke cijene električne energije znatno splasnuti i da u tom smislu neće biti nikakve koristi od elektrane.

Projekt bi, međutim, izazvao visoke troškove izgradnje zbog tekuće inflacije sirovina i uskih grla u lancu snabdjevanja nakon pandemije te geopolitičkih pitanja.

TE Gacko 2 bi se također moglo odmah suočiti s paralizirajućim troškovima emisija. Direktor IEEFA-e za Europu Arjun Flora kaže da politike energetske tranzicije EU-a i obaveze zemalja zapadnog Balkana dekarbonizaciji odražavaju snažan i uspostavljen trend protiv novih projekata na ugaj širom Europe.

Obnovljivi izvori energije, kao što su solarne i vjetroelektrane, bolja su alternativa za „Gacko 2“, jer bi imali koristi od lakšeg pristupa financiranju i veću vjerovatnoću buduće političke podrške.

07.03.2023. - IEEFA

Krenula ispitivanja TE Rijeka

Započela su ispitivanja i namještanja rada postrojenja TE Rijeka kako bi se ono pustilo u pogon za potrebe osiguravanja stabilnosti hrvatskog elektroenergetskog sistema u slučaju kriznog stanja. Naime, na osnovi Plana intervencije o mjerama zaštite sigurnosti snabdjevanja plinom Republike Hrvatske (NN 127/2022) koji je još prošle godine donijela Vlada, TE Rijeka je stavljena u stanje pripravnosti.

Kako je termoelektrana bila duže vrijeme izvan pogona, nužno je provesti ispitivanja svih procesnih sistema,

provesti namještanja plamenika za optimalan rad i utvrditi usklađenost emisijskih vrijednosti zagađujućih tvari s uslovima iz okolišne dozvole. U tu se svrhu provode povremena mjerenja emisija zagađujućih tvari u zrak. Ispitivanja i namještanja rada postrojenja trebala bi trajati do mjesec dana, a pri ulasku u pogon moguće je povremeno prekoračivanje graničnih emisija zagađujućih tvari u zrak, pojava crnog dima i prekoračivanje graničnih vrijednosti za buku, izvijestila je HEP Proizvodnja.

08.02.2023. – HEP

Ipak zabrana fosilnih goriva u prometu od 2035.

Ministri EU-a u utorak su službeno potpisali zakon o postepenom ukidanju prodaje novih automobila i kombija s motorima na fosilna goriva do 2035., okončavši otpor Njemačke i njezinih saveznika u posljednji trenutak. Ipak, postoji manja „kvaka“ uglavljena u zadnji trenutak, koja uvodi na mala vrata nikougljična e-goriva, koja su još udaljena od komercijalizacije.

Cijena dogovora od utorka bila je zakulisni dogovor između Europske komisije i Berlina prema kojem će naknadno biti objavljeni dodatni tehnički propisi koji određuju zaobilazno rješenje za ugljično neutralna e-goriva — sintetičku ekološki prihvatljiviju alternativu fosilnim gorivima.

Osim postavljanja cilja čistih automobila do 2035., zakon podiže privremeni cilj smanjenja emisija do 2030., što će prisiliti proizvođače automobila da pojačaju prodaju e-vozila u sljedećih nekoliko godina.

Oštre restrikcije

Uredba predviđa smanjenje emisije iz novih automobila za

55% i iz lakih dostavnih vozila za 50% od 2030. do 2034. i 100% smanjenje od 2035. godine za obje kategorije tih vozila. To postići će biti faktički nemoguće s fosilnim gorivima, tako da je zapravo riječ o zabrani. A otkuda proizvesti dovoljno zelene električne energije za masovnu elektromobilnost, to kao da nikoga u Bruxellesu nije briga.

Predloženo je zasebno zakonodavstvo koje pokriva emisije iz kamiona, autobusa i autobusa, dok se također raspravlja o opsežnom paketu pravila koja pokrivaju sve zagađivače iz vozila koja nemaju emisije u skladu sa standardima Euro 7.

Međutim, takvu će grupu standarda još morati odobriti institucije EU-a. Obecanje Komisije da će revidirati svoje standarde emisije ugljičnog dioksida također će ovisiti o odobrenju Europskog parlamenta i zemalja članica. Zakon sada samo treba biti objavljen u službenom glasilu EU-a prije nego što stupi na snagu u nadolazećim sedmicama.

28.03.2023. - Reuters

Njemačka i EU postigle dogovor oko motora s unutrašnjim sagorjevanjem

Savezna vlada postigla je dogovor s Europskom komisijom u sporu oko zabrane novih automobila s motorima s unutrašnjim sagorjevanjem. Dužnosnici obje strane objavili su to u subotu, izvijestila je njemačka novinska agencija dpa.

Spor između Berlina i Bruxellesa oko dogovorenog postepenog ukidanja bio je fokusiran na to hoće li proizvođači moći proizvoditi automobile koji koriste e-goriva nakon 2035. godine.

"Našli smo dogovor s Njemačkom o budućoj upotrebi e-goriva u automobilima", napisao je na Twitteru potpred-

sjednik EK-a Frans Timmermans.

"Sada ćemo raditi na tome da se standardi CO2 za regulaciju automobila usvoje što je prije moguće, a Komisija će brzo nastaviti s potrebnim pravnim koracima", napisao je Timmermans.

Savezni ministar digitalizacije i prometa Volker Wissing, koji se zalagao za promjenu, napisao je da se "vozila s motorima s unutrašnjim sagorjevanjem još uvijek mogu registrovati nakon 2035. ako koriste isključivo CO2 neutralna goriva".

"Europa ostaje tehnološki neutralna", napisao je.

26.03.2023. - dpa

U Njemačkoj raste popularnost automobila s benzinskim motorom dok pada interes za električna

Uprkos snažnom pritisku ekoloških aktivista za uvođenje vozila s nultim emisijama štetnih plinova u promet, automobili s benzinskim motorom u Njemačkoj ponovno uživaju sve veću popularnost, pokazalo je najnovije istraživanje.

Naime, u anketi koju je među vozačima provela firma za istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja Forsa za njemačku banku Targobank, 30% ispitanika izjavilo je kako bi pri mogućoj potrazi za novim vozilom radije kupili automobil s benzinskim mo-

torom. Godinu dana ranije, to je izjavilo njih 22%.

Istovremeno, popularnost hibridnih vozila pala je s 18 na 15%, a zanimanje za kupovinu isključivo električnih vozila također je blago umanjeno sa 17 na 16 posto.

Ekološki prihvatljiv imidž električnih vozila u stalnom je padu od 2016., pokazalo je istraživanje, izvijestila je njemačka novinska agencija dpa.

Samo 39% ispitanika sada smatra da su električni automobili ekološki prihvatljiviji od onih s

motorima s unutarnjim izgaranjem, što je pad u odnosu na 44% u 2022. godini.

Prema automobilske studiji, suzdržanost prema električnim vozilima djelomično se temelji na upitnoj održivosti. Tako 57% ispitanika osuđuje moguću štetu u okolišu povezanu s baterijama, a 49% smeta ograničen vijek njihova trajanja baterija. Također, 63% ispitanika navodi nedovoljan broj punionica električnih vozila, a 66% mali domet.

Među argumentima protiv kupovine električnog automobila

bila za 64% ispitanika je i cijena takvih vozila.

Zanimanje za kupovinu automobila s dizelskim motorom u padu je od 2019., a sada bi ga kupilo samo 10% anketiranih osoba. Automobile s gorivnim člancima odabralo je njih 6%. Ostali su neodlučni.

Za potrebe godišnje Targobankove studije o automobilima, Forsa je anketirao više od 1000 korisnika interneta koji govore njemački jezik, stariji su od 18 godina, voze automobil i uključeni su u odluke o kupovni automobila.

27.03.2024. - dpa

Velik broj električnih auta i dizalica topline stvara problem u elektroenergetskoj mreži

Njemačka savezna agencija za mreže BNetzA suočava se s protivljenjem automobilske industrije zbog planova da smanji snabdjevanje električnom energijom kućanstava koje imaju stanice za punjenje e-automobila ili dizalice topline u nastojanju da spriječi preopterećenje mreže u vršnim razdobljima, izvijestio je list Die Welt.

BNetzA se suočava s ozbiljnim problemom: ako sve više i više kućanstava bude kupovalo dizalice topline i stanice za punjenje električnih automobila, elektroenergetska će mreža na mnogim mjestima dosegnuti granice svoje otpornosti.

Ograničenje kapaciteta distribucijskih mreža bit će brzo dostignuto kada vlasnici e-automobila budu punili svoja vozila u isto vrijeme najvećeg opterećenja. BNetzA je stoga odlučila da bi snabdjevanje strujom za vlasnike električnih automobila i dizalica topline trebala biti tokom ovih vremena ograničena, kako bi se spriječila preopterećenja ili čak nestanci struje.

"Ako se mnoge dizalice topline i stanice za punjenje nastave postavljati, riskiramo probleme s preopterećenjem i lokalne

nestanke struje ako ne djelujemo", rekao je prvi čovjek BNetzA Klaus Müller za Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung (FAS). Kako bi održao korak s očekivanim povećanjem potražnje za električnom energijom, Müller sada poziva na poticanje širenja lokalne električne mreže i savjetovanje o fleksibilnoj regulaciji, naglašavajući da BNetzA ne želi gušiti potrošnju.

Racionalizacija energije

Prema FAS-u, BNetzA je objavila rad koji predviđa privremeno racionalizaciju električne energije unutar općina za dizalice topline i električne automobile u vrijeme velike upotrebe mreže. To bi značilo da operateri mreže smanjuju snabdjevanje električnom energijom na centralno koordiniran način prema novim pravilima koja stupaju na snagu 1. januara 2024. Električnim vozilima i toplinskim pumpama bila bi garantovano minimalno snabdjevanje čak i u kritičnim vremenima, prema FAZ-u. Kao rezultat toga, privatne punionice mogle bi povući dovoljno energije da napune vozilo za 50 kilometara u tri sata, a veliki broj dizalica topline mogao bi

nastaviti raditi bez prekida.

Planovi regulatora dočekani su s malo entuzijazma, posebno u automobilske industriji, koja strahuje da će atraktivnost električnih automobila naglo pasti ako kupci više ne budu imali mogućnost punjenja u bilo kojem trenutku. Advokatska firma Assmann Pfeiffer, koja zastupa jednu automobilsku kompaniju, izdala je izjavu u kojoj tvrdi da bi takva uredba vjerovatno kršila zakon.

Potrošači bez izbora

Iako mnogi vlasnici e-automobila već sklapaju ugovore s dobavljačima o većoj naplati u vrijeme najveće potrošnje, BNetzA tvrdi da potrošači više ne bi trebali imati izbora i da bi „prigušivanje“ trebalo biti

obavezno. Assmann Pfeiffer odbacuje planove agencije, rekavši da su "otvoreni za osporavanje na sudu".

Elektrifikacija sektora koji se trenutačno uglavnom pokreću fosilnim gorivima – poput grijanja i prometa – ključna je za energetske tranzicije. Njemačka vlada planira instalirati pola miliona novih dizalica topline u kućanstva godišnje od 2024. i ima cilj imati 15 miliona potpuno električnih osobnih automobila na cestama do 2030. Kako bi se održao očekivani porast potražnje za električnom energijom, voditelj BNetzA Klaus Müller pozvao je na poticanje širenja lokalne električne mreže i savjetovanje o fleksibilnoj regulaciji, naglašavajući da BNetzA ne želi gušiti snabdjevanje.

01.02.2023. - Die Welt

Kolabirala prodaja novih električnih automobila

Registracije novih električnih vozila pale su u Njemačkoj nakon smanjenja poticaja za građane početkom godine. Registracije električnih vozila na baterije pale su za oko 83% sa 104.300 u decembru na 18.100 u januaru, jer su u decembru mnogi ljudi požurili dobiti punu subvenciju, pokazuju podaci Savezne uprave za motorni promet (KBA). Udio e-automobila u novoregistriranim pao je na 15% u januaru s više od 55% u decembru, dok je ukupna registracija automobila pala za 3%, objavilo je udruženje auto-

mobilske industrije VDA.

Vlada je sredinom 2022. odlučila smanjiti poticaje za nove električne automobile, tvrdeći da su postali sve privlačniji za kupce čak i bez poticaja. Lani su kupci e-automobila od države dobili do 6.000 eura pri kupovini novog vozila, plus do 3.000 eura od samih proizvođača automobila. Početkom ove godine poticaj za električne automobile na baterije ili automobile s gorivnim ćelijama pao je na 3.000-4.500 eura.

Očekuje se slaba prodajna 2023.

Niže stope poticaja vjerovatno će smanjiti prodaju električnih automobila tokom cijele godine, reklo je udruženje VDA. Ukupno očekuje prodaju oko 510.000 baterijskih električnih vozila u 2023., osam posto manje nego prošle godine; i prodaja oko 250.000 plug-in hibridnih automobila, što je pad od 30% u poređenju sa 2022. Sve u svemu, ukupna prodaja električnih vozila ove će godine pasti za 8%.

S obzirom na niže poticaje, "važno je ojačati povjerenje ljudi u e-mobilnost na različite načine" kako bi se prodaja e-automobila održala na visokom nivou, rekla je čelnica VDA-e Hildegard Müller. Kupci se još uvijek ne mogu osloniti na jednostavne mogućnosti punjenja bilo kada i svugdje, izjavila je Müller, što bi trebalo brzo popraviti kako bi se osiguralo da su električna vozila privlačna kupcima čak i bez premije.

05.02.2023. - Deutsche Welle